juni

DUTCH BIRDING

1989

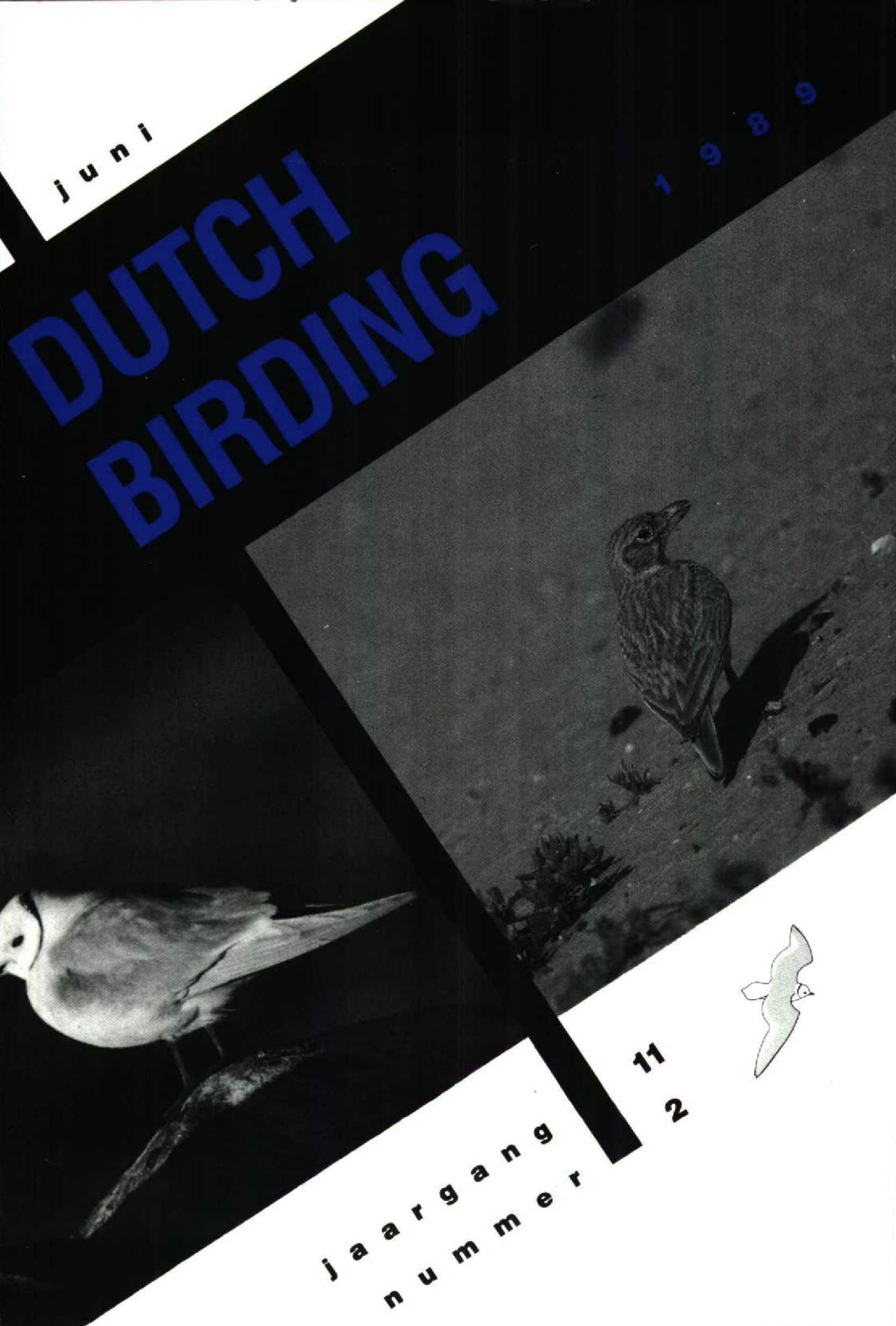

jaargang 11
nummer 2

dutch birding

redactieadres
Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland

redactie
Arnoud van den Berg, Tom van der Have, André van Loon, Dirk Moerbeek (DB Nieuwsbrief 02518-57844), Gerald Oreel (redactiesecretaris 020-730710), Frank Rozendaal, Hans Schekkerman

fotografische redactie
René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Nederland (010-4508879)

productie
André van Loon (coördinatie 020-869608), René van Rossum (vormgeving), Arnold Veen (distributie)

advertenties
Enno Ebels (015-144438), Jaap Eerdmans

vogellijn
01720-38100

abonnementen
Per jaar NLG 35 (Nederland) of BEF 650 (België en Luxemburg); NLG 45 (overige landen binnen Europa) en NLG 50 (landen buiten Europa). Girorekening (Nederland) 41 48 343; girorekening (België) 000 1592468 19; bankrekening 54 93 32 065 van Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Rekeningen ten name van Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland.

Voor abonnementen, inlichtingen, adreswijzigingen en klachten kan men zich richten tot de Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland.

Dutch Birding is het driemaandelijks tijdschrift van de Dutch Birding Association DBA. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, verspreiding, verplaatsing en gedrag van vogels in Nederland en België en elders in het Palearctisch gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifisch gebied. Tevens geeft de DBA maandelijks de DB Nieuwsbrief uit, met actueel vogelnieuws uit Nederland en België. De DBA deelt de verantwoordelijkheid voor de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna.

© Stichting Dutch Birding Association 1989. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Zetterij Nico Swanink, Rozenstraat 5, 2011 LS Haarlem
Drukkerij Rob Stolk BV, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam

SOMS MOET EEN STORT-BUI HET BEWIJZEN

"Schotland 16 juni

De regen komt met bakken naar beneden
Het kostte ons moeite alles droog in te pakken.
Het pad is inmiddels veranderd in een modderbeek. In rustig tempo lopen we omhoog.
Dan breekt de zon door. De kapuchon kan af. Even pauzeren we.
Tegelijkertijd moeten we erom lachen:
Die jongens van Bever hadden gelijk.
Geen druppel komt er doorheen.
Formidabel die Gore-Tex kleding."

De grootste kollektie waterdichte en ademende kleding van Gore-Tex, MPC en Helly Tech vindt u bij Bever Zwerfsport/Erdman Schmidt

Echte zwervers weten waar ze moeten zijn!

BEVER ZWERFSPORT
ERDMAN SCHMIDT

Den Haag	Calandplein 4
Rotterdam	Adm. de Ruyterweg 35
	Goudsesingel 444
Utrecht	Balijeloan 12
	Utrechtsestraat 5
Arnhem	Zijlweg 63
Haarlem	Wilhelminastraat 22
Breda	Brinklaan 45
Apeldoorn	's Gravelandseweg 28-30
Hilversum	

Extra dikke katalogus op aanvraag.

INTERNATIONALE VOGELBOEKEN

de gratis kleurencatalogus ligt weer voor u klaar!

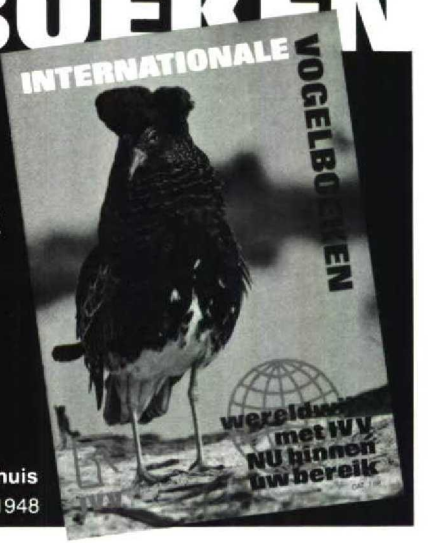

IVV
Internationale Vogelboeken Verzendhuis
Postbus 72 - 6800 AB Arnhem - Tel. 085-431948

J. Gooders/A. van den Berg

DE BELANGRIJKSTE VOGELGEBIEDEN VAN EUROPA

Dit boek beschrijft meer dan 200 interessante vogelgebieden in Europa, waarin Nederland speciale aandacht krijgt. Per gebied een uitgebreide algemene beschrijving, een routeaanduiding en een opsomming van mogelijk waar te nemen vogels per jaargetijde. Een onmisbaar boek voor elke vogelliefhebber.

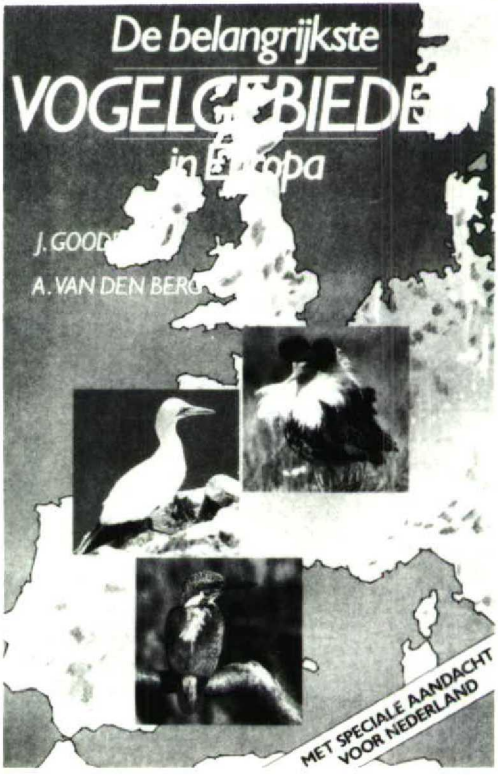

verkrijgbaar bij

NATUUR & BOEK

antwoordnummer 1085
2508 WB Den Haag

Vår Fågelvärld

Journal of the Swedish Ornithological Society

- 8 issues a year, c. 500 pages
- popular scientific papers and articles on ecology, conservation, field identification, breeding biology, migration etc.
- around half of the articles carry English summaries
- richly illustrated with drawings and photographs, both black and white and colour

Subscription: SEK 120:—, Swedish postgiro 19 94 99-5 or bankgiro 311-1994. Cheques payable to: Sveriges Ornitologiska Förening, Box 14219, 104 40 Stockholm, Sweden. We welcome you as a new VF-reader!

SWIFT, Objectief het verst.

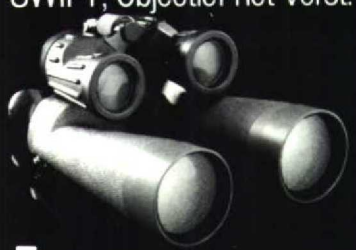

SWIFT

Niet alleen professionals kiezen voor kijkers van Swift. Maar ook mensen die oog hebben voor kwaliteit tegen een scherpe prijs. Swift staat voor Amerikaans-Japanse toptechniek en een perfekte optiek. De bouw is zeer solide. Vandaar de unieke garantie. Vandaar ook aanbevolen door Vogelbescherming (de Cameo en Audubon). Dat zegt heel wat. Neem eens een kijkje. Dan ziet u 't meteen.

SWIFT®

Importeur Benelux:
Technolyt BV Wormerveer Tel. 075-282204

Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift (Journal of the Danish Ornithological Society)

DOFT is the only scientific ornithological journal in Denmark. We publish papers on ornithological research especially in Denmark and Greenland. At least two issues of at least 80 papers each are published annually. Several papers are in English, and all papers include English summaries.

Europe (outside Scandinavia), surface mail D.kr. 80.00 (approx, £5)
Overseas air mail D.kr. 100.00 (approx. $10)

Payment should be made on giro account no 7 00 08 39 to Dansk Ornithologisk Forening, Vesterbrogade 140, DK-1620 Copenhagen V, Denmark.

BON aub opsturen naar:

DB Nieuwsbrief
Postbus 5611
1007 AP Amsterdam

Ja, ik abonneer mij op:
[] DB Nieuwsbrief (Ik ben al Dutch Birding-abonnee)
[] DB Nieuwsbrief
[] Dutch Birding
[] DB Nieuwsbrief én Dutch Birding

Ik wens dit jaar reeds verschenen nummers van DB Nieuwsbrief [] wel / [] niet te ontvangen.

De abonnementsprijs voor DB Nieuwsbrief bedraagt / 34.50 (BFR 645): Dutch Birding-abonnees betalen slechts / 24.50 (BFR 455). De abonnementsprijs voor Dutch Birding bedraagt / 35.00 (BFR 650).

Ik betaal na ontvangst van de acceptgirokaart.

Naam

Adres

Postcode

Plaats

SOVIET BIRD SONGS

Two high-quality cassettes and explanatory booklet (in English), including 122 species of Soviet birds, most not to be found on other discs and cassettes.

Himalayan Snowcock, Pacific Golden Plover, Swinhoe´s Snipe, Rufous Turtle Dove, Oriental Cuckoo, Pacific Swift, Black Lark, White-winged Lark, Richard´s Pipit, Olive-backed Pipit, Citrine Wagtail, Brown Shrike, White´s Thrush, Eye-browed Thrush, Blue Whistling Thrush, Pied Wheatear, Red-flanked Bluetail, Eversmann´s Redstart, Daurian Redstart, Blue-headed Redstart, Siberian Rubythroat, Himalayan Rubythroat, Yellow-browed Warbler, Hume´s Yellow-browed Warbler, Pallas´s Warbler, Dusky Warbler, Radde´s Warbler, Spotted Bush Warbler, Chinese Bush Warbler, Gray´s Grasshopper Warbler, Savi´s Warbler, Pallas´s Grasshopper Warbler, Lanceolated Warbler, Paddyfield Warbler, Thick-billed Warbler, Booted Warbler, Severtzov´s Tit Warbler, Brown Flycatcher, Black-throated Accentor, Brown Accentor, Red-headed Bunting, Chestnut Bunting, Yellow-browed Bunting, Black-faced Bunting, Rock Bunting, White-winged Grosbeak, Red-fronted Serin, Long-tailed Rosefinch, and many other Soviet birds.

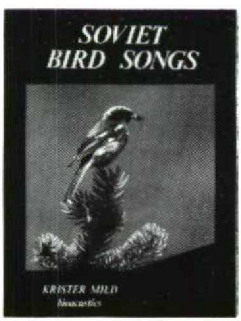

KRISTER MILD, Kopparvägen 23, S-175 72 Järfälla, Sweden. Price: 185:- Swedish Kronor (approximately DFL 60), including postage. Payment is easiest made from your Dutch Post Office directly into Swedish Post Office Giro account number 463 93 22-9 / Krister Mild. If sending a bank cheque or an international money order the price is 210 Swedish Kronor.

Ten geleide

Paul Knolle

Deze jaargang van Dutch Birding markeert een jubileum: 10 jaar geleden werd de Dutch Birding Association opgericht. De voorzitter van het eerste uur, Edward van IJzendoorn, koos deze mijlpaal om het DBA-bestuur vaarwel te zeggen. Edward heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de eigen plaats die de DBA zich in ornithologisch Nederland en België heeft verworven. De oprichting van de DBA, in Katwijk aan Zee Zh, was het initiatief van ervaren vogelaars die bij andere instanties niet vonden wat ze zochten: mensen met een gepassioneerde belangstelling voor vogels die hun plezier in bijzondere waarnemingen wilden delen en hun kennis van morfologie en verspreiding wilden vergroten. De oorspronkelijke nieuwsbrieven zijn uitgegroeid tot dit tijdschrift van internationaal aanzien en de DB-vogellijn en de DB Nieuwsbrief verschaffen de snelst denkbare inlichtingen over recente waarnemingen van zeldzame en interessante vogels. Daarbij is de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna mede een DBA-commissie geworden. Intussen telt de DBA, sinds 1980 een stichting, 1500 begunstigers in binnen- en buitenland. We zijn hiermee een 'belangengroepering' geworden voor allen die, naast hun specifieke onderzoek, inventarisaties of beschermingswerk, gegrepen zijn door het zien en bestuderen van zeldzame vogels.

Met Edward neemt Peter de Knijff afscheid; hij heeft de ledenadministratie gemoderniseerd en de contacten met SOVON (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) verzorgd. Hun plaatsen worden per 1 januari 1989 ingenomen door Paul Knolle en Teus Luyendijk. Enno Ebels is toegevoegd aan het bestuur dat nu als volgt is samengesteld: Arnoud van den Berg, Enno Ebels (secretaris), Ron van den Enden (penningmeester), Paul Knolle (voorzitter), Teus Luyendijk, Dirk Moerbeek en Kees Tiemstra.

Het is gebruikelijk dat een nieuwe 'ploeg' vol goede moed van start gaat; we willen hierop geen uitzondering maken. In deze jaargang van DB treft u een nieuwe activiteit aan die overigens nog juist in de laatste vergadering van het oude bestuur voor het eerst werd besproken: de verkoop - in samenwerking met de Belgische firma Danubia - van optische apparatuur tegen zeer aantrekkelijke prijzen. We beschouwen dit als een van de mogelijkheden om het vogelaars gemakkelijker te maken secuur te observeren. Het (bescheiden!) financiële voordeel - we gaan uit van een succes - kan helpen de aanloopkosten te drukken van nieuwe projecten als het 06-nummer dat binnenkort van start zal gaan en waarmee de toegankelijkheid van onze vogellijn sterk zal worden verbeterd. Het zal niet blijven bij deze verbeterde serviceverlening. Via een pragmatischer organisatie willen we met de DBA meer naar buiten treden. Zo hopen we door verbeterde contacten met terreinbeherende instanties afspra-

ken te kunnen maken over toegankelijkheid zodra een schaarse of zeldzame vogel opduikt in een als kwetsbaar ervaren gebied.
Voordat het zover is, zal er meer begrip moeten worden gekweekt voor onze activiteiten; er blijken nog veel misverstanden te bestaan over de aard en aanpak van de DBA. Niet voor niets zullen we ernaar streven de contacten met andere vogelorganisaties te verbeteren zoals blijkt uit onze connecties met SOVON. De DBA heeft een belangrijk aandeel gekregen in de organisatie van het Bijzondere Soorten Project Niet-Broedvogels dat dit jaar van start gaat. We hopen dat velen hun waarnemingen (er komt nadere informatie over opzet en soortenlijst) op de gevraagde wijze zullen insturen.
Dat het bestuur de redactie van DB zal blijven steunen om het hoge niveau te handhaven, behoeft geen betoog. Evenmin dat we ook de DB Nieuwsbrief beschouwen als een paradepaardje dat een snelle koers moet kunnen lopen.

Paul Knolle, Venderinklanden 13, 7542 MK Enschede, Nederland

De eerste 10 jaar van Dutch Birding Het tijdschrift Dutch Birding werd 10 jaar geleden opgericht. Dit is daarom een goed moment om een aantal personen te noemen die aan de eerste 10 jaargangen een bijdrage hebben geleverd. Op 31 januari, 1 maart en 1 april 1979 werden de eerste nieuwsbrieven verspreid. In deze nieuwsbrieven stonden de telefoonnummers van Arnoud van den Berg, Jan Bos, Jan Jaap Brinkman, Klaas Eigenhuis, Edward van IJzendoorn, Gerald Oreel, Frank Rozendaal en Jelle Scharringa. In 1988 was de DB-telefoonlijst inmiddels uitgegroeid tot een lijst met 204 personen.
In juni 1979 werd in een dag en een nacht door Arnoud van den Berg, Cecilia Bosman, Edward van IJzendoorn en Kees Klaver het eerste nummer van Dutch Birding 'in elkaar gedraaid'. Sinds die prille poging is tot 1989, inclusief een verbeterde druk van dit eerste nummer, 38 keer een aflevering van Dutch Birding gemaakt. Het eerste concept werd uitgebouwd tot een tweetalig tijdschrift met een oplage van 1500 exemplaren en met abonnees in België, BRD, Frankrijk, Groot-Brittannië, Japan, Zweden, etc. De meeste ruimte werd besteed aan zeldzame vogels in Nederland en België maar in vrijwel ieder nummer was informatie te vinden over het overige Palearctische gebied en regelmatig werden artikelen gepubliceerd over vogels in de rest van de wereld, met name Azië.
Van 1979-88 hebben 15 personen deel uitgemaakt van de redactie (tabel 1). Van hen leverde René Pop gedurende de hele periode een bijzonder belangrijke bijdrage als fotografisch redacteur. Gerald Oreel (1979-83), Kees Hazevoet (1984-87) en Hans Schekkerman (1988) drukten als eindredacteur een tijdlang een bijzonder stempel op het tijdschrift. Karel Mauer verzorgde van 1980-86 de vormgeving. Gedurende 1986-88 hield Dirk Moerbeek zich zowel met tekst als vormgeving bezig. Paul de Heer verzorgde van 1980-81 het typewerk.
Tot en met 1988 hebben 14 personen deel uitgemaakt van het bestuur van de

TABEL 1 Redactie van Dutch Birding 1-10 (1979-88).

jaargang	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Arnoud van den Berg	x			x	x	x	x	x	x	x
Edward van IJzendoorn	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gerald Oreel	x	x	x	x	x	x	x			x
René Pop	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Frank Rozendaal	x	x								x
Han Blankert		x	x	x		x				
Paul de Heer		x	x	x						
Karel Mauer		x	x	x	x	x	x	x		
Kees Hazevoet						x	x	x	x	
Dirk Moerbeek						x	x	x	x	x
Rombout de Wijs						x	x	x	x	
Andreas Helbig							x			
Hans Schekkerman								x	x	x
Tom van der Have										x
André van Loon										x

'Dutch Birding Association' (tabel 2). Edward van IJzendoorn was gedurende de hele periode voorzitter. Kees Klaver (1979-82), Hans ter Haar (1983), Peter de Knijff (1983-87) en Kees Tiemstra (1987-88) vervulden de functie van secretaris. Kees Klaver (1979-80), Gerard Steinhaus (1981-85) en Ron van den Enden (1985-heden) waren penningmeester.
Ook een aantal andere medewerkers heeft het tijdschrift helpen maken tot wat het nu is. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan personen die advertenties, distributie, inhoudsopgaven en telefoonlijsten verzorgden. Begin 1987 is

TABEL 2 Bestuur van de Dutch Birding Association van 1979-88.

jaartal	1979	80	81	82	83	84	85	86	87	88
Jan Jaap Brinkman	x	x	x	x	x					
Edward van IJzendoorn	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eef Kieft	x	x								
Kees Klaver	x	x	x	x						
Frank Rozendaal	x	x								
Han Blankert			x	x	x					
Paul de Heer			x	x	x					
Gerald Oreel			x	x	x					
Gerard Steinhaus			x	x	x	x	x			
Peter de Knijff				x	x	x	x	x	x	x
Hans ter Haar					x					
Kees Tiemstra					x	x	x	x	x	x
Kees Hazevoet						x	x	x	x	x
Ron van den Enden							x	x	x	x

TABEL 3 Leden van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna van 1980-88.

jaartal	1980	81	82	83	84	85	86	87	88
Karel Waldeck	x								
Joop Swaab	x	x							
Henk van der Lee	x	x	x						
Eduard Osieck	x	x	x	x					
Frank de Miranda	x	x	x	x	x	x			
Kees Scharringa	x	x	x	x	x	x			
Arnoud van den Berg	x	x	x	x	x	x	x		
Edward van IJzendoorn		x	x	x	x	x	x	x	x
Jowi de Roever		x	x	x	x	x	x	x	x
Han Blankert			x	x	x	x	x	x	x
Paul de Heer			x	x	x	x	x	x	x
Joke Winkelman				x	x	x	x	x	x
Dirk Moerbeek						x	x		
Peter de Knijff							x	x	x
Rolf de By								x	x

de door Eugène van der Burg beheerde Dutch Birding-vogellijn van groot belang geworden. In december 1988 is de DB Nieuwsbrief ontstaan met een aparte groep die voor de realisatie zorgt.
De in 1974 door de Nederlandse Ornithologische Unie ingestelde Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA is sinds 1987 ook een DBA-commissie. Vanaf haar oprichting heeft de DBA een grote invloed gehad op de CDNA. Tabel 3 geeft een overzicht van de personen die van 1980-88 in de CDNA zitting hadden.
In Dutch Birding 1-10 leverden 249 auteurs een bijdrage. 95 personen verbonden meer dan eenmaal hun naam aan een schrijven. Van hen hebben 13 auteurs meer dan 10 artikelen, mededelingen of waarnemingenrubrieken geschreven. Dit zijn op volgorde van aantal Edward van IJzendoorn, Arnoud van den Berg, Han Blankert, Gerald Oreel, Gerard Steinhaus, Kees Hazevoet, Paul de Heer, Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Karel Mauer, Peter de Rouw, Peter de Knijff en Arend Wassink.
Er werden 1003 foto's afgedrukt van 202 fotografen. Van 10 fotografen werden 15 of meer foto's gepubliceerd. Dit zijn op volgorde van aantal René Pop, Arnoud van den Berg, Barry Taylor, Edward van IJzendoorn, Arie de Knijff, Jan Mulder, René van Rossum, Hans Gebuis, Karel Mauer en Guus Hak. De twee eerstgenoemden leverden verreweg de meeste foto's, ie 31% van het totaal. De meeste tekeningen waren afkomstig van Karel Mauer, Dirk Moerbeek, Killian Mullarney en Erik van Ommen.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland

The rufous morph of Booted Eagle

William S Clark

Holmgren (1984) described two Booted Eagles *Hieraaetus pennatus* observed at Elat, Israel, in April 1981 and 1982, that were different from both the pale and dark morph described in field guides and handbooks (cf Cramp & Simmons 1980, Porter et al 1981). He suggested the plumage to be intermediate between the pale and dark morph.
In April 1986, at Elat, we captured a Booted Eagle in similar plumage. Having gained experience with 29 other Booted Eagles of both pale and dark morphs during the springs of 1984-86 (Clark et al 1986), the bird was judged, upon close examination, not to be intermediate in plumage but more like a pale version of the dark morph, except for the underwing pattern. The underparts were uniformly rufous, somewhat paler than the brown head, with lesser and me-

43 Booted Eagle *Hieraaetus pennatus* rufous morph, Elat, Israel, April 1981 *(Valde Holmgren)*

44 Booted Eagle *Hieraaetus pennatus* rufous morph, Elat, Israel, March 1976 *(Richard F Porter)*

dian underwing-coverts and undertail-coverts similarly or even paler rufous. The greater underwing-coverts and under primary coverts were dark brown, forming a dark band across the underwing, a pattern similar to that of juvenile or immature Bonelli's Eagle *H fasciatus*. Head, upperparts, upperwing and tail were identical in all individuals, regardless of morph.

In September 1986, four similar Booted Eagles were observed at K'far Kassem, Israel. Several Israeli observers mentioned regularly seeing Booted Eagles with a dark band on the underwing. I found photographs in my collection of three almost identical birds: they all had a noticeable dark band on the underwing. Of these, two were photographed at Elat in March 1980 and April 1984, and the other at Suez, Egypt, in March 1982.

Because the dark band through the centre of the underwing is a conspicuous field mark not present on both light and dark morphs, these birds represent a recognizably different colour morph for which I propose the name 'rufous morph'. Apparently this morph can be observed regularly on migration in the Middle East.

45 Booted Eagle *Hieraaetus pennatus* rufous morph, Elat, Israel, April 1986 *(Carol McIntyre)* **46** Booted Eagle *Hieraaetus pennatus* dark morph, Elat, Israel, April 1986 *(William S Clark)*

The rufous morph of Booted Eagle

Porter et al (1981) state that a narrow dark band formed by the greater underwing-coverts is diagnostic for juvenile or immature Bonelli's Eagle, which it is obviously not because of the underwing pattern of rufous-morph Booted Eagles. Rufous Booteds can be separated from Bonelli's Eagles by their smaller size, overall narrower wings and pale tips to the inner primaries. From above, Booted shows white 'headlights' where the leading upperwing meets the side of the neck, pale bars on the median upperwing-coverts and a pale U on the uppertail-coverts, while Bonelli's appears rather uniform brown above. Also Bonelli's lacks the dusky band on the undertail-tip of Booted.
Rufous morphs, in addition to pale and dark morphs, have been described for Swainson's Hawk *Buteo swainsoni* and Red-tailed Hawk *B jamaicensis*. In both species, the rufous morph is similar to the dark morph, with rufous replacing dark brown on the underwing-coverts and some of the underparts (Clark & Wheeler 1987), and is similar to the rufous-morph Booted Eagles described here. Rufous morphs have also been described for Steppe Buzzard *B buteo vulpinus* and Long-legged Buzzard *B rufinus*; both also have a dark morph (Cramp & Simmons).

acknowledgements
I am grateful to Yossi Leshem, Bill Seegar and Scott Ward for their support of the Elat raptor-migration study. Mike Britten, Katy Duffy, Edna Gorney, Mike McGrady, Carol McIntyre, Chris Schultz and Tami Shohat helped capturing the Booted Eagles. The World Nature Association and the Holy Land Conservation Fund provided grants for the 1986 field-work. Dick Forsman provided helpful comments on an earlier draft. The photographs by Richard Porter and Valde Holmgren are reproduced with kind permission of the editor of the Sandgrouse.

samenvatting
De Rosse Vorm van Dwergarend Naar aanleiding van twee waarnemingen in april 1981 en 1982 (Holmgren 1984) en een ringvangst in april 1986 te Elat, Israël, wordt een rosse vorm van de Dwergarend *Hieraaetus pennatus* beschreven. Deze vorm wordt gekenmerkt door rossige onderdelen en kleine en middelste onderdekveren. De grote onderdekveren en onderhanddekveren zijn donkerbruin en vormen een in het veld goed waarneembare donkere band over de ondervleugel. Het ondervleugelpatroon lijkt daarmee op dat van een juveniele of onvolwassen Havikarend *H fasciatus*. De rosse vorm van de Dwergarend lijkt regelmatig voor te komen als doortrekker in het Midden-Oosten.

references
Clark, W S et al 1986. Raptor ringing at Eilat, Israel. Sandgrouse 7: 21-28.
Clark, W S & Wheeler, B K 1987. A field guide to the hawks of North America. Boston.
Cramp, S & Simmons, K E L 1980. The birds of the Western Palearctic 2. Oxford.
Holmgren, V 1984. Booted Eagles in intermediate plumage seen at Eilat, Israel. Sandgrouse 6: 76-79.
Porter, R F et al 1981. Flight identification of European raptors. Third edition. Calton.

William S Clark, 4554 Shetland Green Road, Alexandria, Virginia 22312, USA

Siberische Boompieper op Texel in oktober 1987

Rob G Bouwman, Henk M A Hendriks & H (Ruud) Schenk

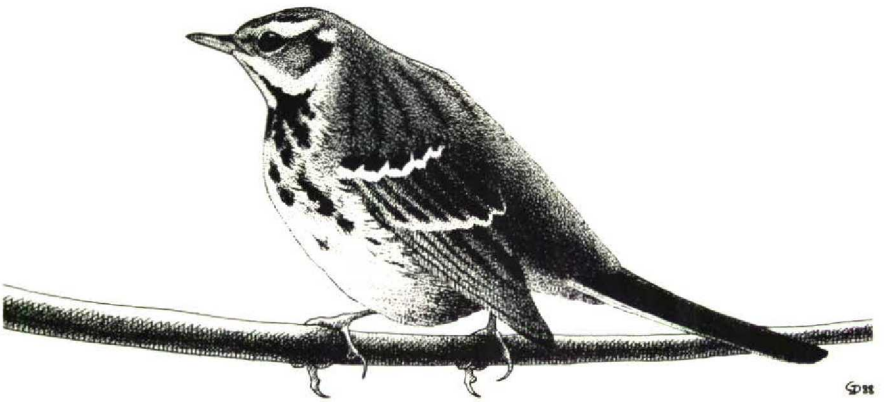

In de namiddag van 20 oktober 1987, tijdens de Dutch Birding vogelweek, waren Rob Bouwman, Ruud Bouwman, Henk Hendriks en Wiel Poelmans aan het vogelen in de omgeving van de 'Robbenjager' op de noordpunt van Texel Nh. Om 16:00 stootten zij een pieper op die een tweemaal herhaald Boompieper *Anthus trivialis*-achtig *psieuw* liet horen. Met enige moeite slaagden zij erin om de vogel, ondanks zijn schuw en kruipend gedrag, in zit te zien te krijgen. De contrastrijke koptekening, druppelvormig gevlekte borst en ogenschijnlijk ongevlekte groenachtige rug deden hen vermoeden dat het een Siberische Boompieper *A hodgsoni* betrof. Helaas kon de vogel niet uitvoerig worden bekeken; rond 17:15 verdween hij samen met enkele Graspiepers *A pratensis* in oostelijke richting. Wel waren de waarnemers erin geslaagd enkele geluidsopnamen van de pieper te maken.
De volgende ochtend vonden de door RB cs gewaarschuwde Eugène van der Burg, Guus Hak, Paul de Heer, Peter de Knijff en Ruud Schenk de pieper op

vrijwel dezelfde plek terug. Geholpen door de harde wind vloog de vogel voortdurend over grote afstand weg. Uiteindelijk lukte het om de vogel op een wat korter begroeid gedeelte van een drassig weiland in beeld te krijgen. Het was uiteindelijk RS die de vogel goed te zien kreeg en hem met zekerheid als Siberische Boompieper, een nieuwe soort voor Nederland, kon determineren. De vogel bleef zich verder schuw gedragen waardoor het vrijwel niet lukte hem goed te zien te krijgen. Na enkele uren verdween de pieper in oostelijke richting en werd die dag niet meer waargenomen.
Pas de volgende middag (22 oktober), om 16:00, werd de Siberische Boompieper weer gezien, niet ver van de oorspronkelijke plaats. Ongeveer 35 vogelaars kregen na enige moeite de vogel in beeld. De daarop volgende dagen ging de vogel zich steeds minder schuw gedragen en liet zich uitvoerig beschrijven en fotograferen. Op 28 oktober werd hij voor het laatst gezien.

beschrijving

GROOTTE & BOUW Iets forser lijkend dan Boom- of Graspieper. Snavel fors, vrij dik en stomp. Poot stevig en lang; achternagel niet opvallend lang. Toppen van minstens drie handpennen voorbij de langste tertial reikend.

KOP Voorhoofd, kruin en achterhoofd olijfgroen, kruin in lengterichting fijn zwart gestreept; zwarte wenkbrauwbegrenzing. Wenkbrauwstreep voor oog warmgeel, boven en achter oog vrijwel wit; lopend van snavelbasis tot achter oorstreek, naar ach-

47 Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*, Texel, Noordholland, oktober 1987 *(Arnoud B van den Berg)*

teren iets smaller uitlopend en abrupt eindigend. Oogring wit, zowel boven als onder oog duidelijk zichtbaar. Oogstreep fijn, zwart, wenkbrauwstreep aan onderzijde accentuerend; lopend van iets voor oog tot achter wenkbrauwstreep, daar iets omhoog krullend. Teugel licht grijsgroen. Oorstreek rommelig groenbruin met achteraan, net onder oogstreep, opvallend licht vlekje waaronder even opvallend zwart vlekje, overgaand in donkerbruine oorstreekbegrenzing. Snorstreep smal, zwart en niet tot aan snavelbasis doorlopend. Mondstreep breed, vanaf snavelbasis doorlopend tot op zijhals, bij snavel warmgeel, naar achteren toe lichter wordend. Duidelijke zwarte baardstreep tot aan snavelbasis doorlopend, naar zijborst breed uitlopend en overgaand in borstvlekken. Kin en keel licht warmgeel. Achterhals ongestreept olijfgroen.

BOVENDELEN Mantel en rug olijfbruin met groene zweem, met niet altijd even duidelijk zichtbare donkere vlekjes, op middenrug duidelijkst, parallel lopende banen vormend. Stuit ongestreept olijfgroen. Schouderveren olijfgroen met iets donkerder centra. Bovenstaartdekveren olijfgroen.

ONDERDELEN Bovenborst licht warmgeel, over flank lichter en meer geelachtig uitlopend tot aan lichte onderstaartdekveren. Borst zwaar zwart gestreept met lange druppelvormige in elkaar overlopende vlekken. Op flank twee banen van fijne zwarte strepen tot aan poot. Buik helder wit en ongestreept. Onderstaartdekveren geelachtig wit.

VLEUGEL Handpennen, armpennen en tertials zwart met olijfgroene rand. Grote dekveren zwart met lichtgele rand en iets bredere lichtgele top. Middelste dekveren intens zwart met brede vrijwel witte rand. Kleine dekveren met zwart centrum en licht olijfgroene rand. Toppen van grote en middelste dekveren twee lichte vleugelstrepen vormend, bovenste meest contrastrijk.

STAART Staartpennen zwart met olijfgroene rand. Buitenvlag van buitenste staartpen geheel wit.

NAAKTE DELEN Oog donker. Bovensnavel donker, ondersnavel roze met donkere punt. Poot lichtroze.

GELUID Alleen tijdens wegvliegen sterk op Boompieper gelijkend *psieuw*, iets scherper en explosiever, typische *zz*-klank van Boompieper missend, meestal twee maal kort na elkaar herhaald. Op 21 oktober enkele malen zacht *dsjilp* toen vogel c 15 m boven grond al fladderend bijna stil hing.

GEDRAG Eerste drie dagen schuw en slechts met moeite vrijzittend te bekijken. Meestal lopend over grond, zorgvuldig hoogst begroeide gedeeltes uitzoekend. Gaandeweg minder schuw wordend en gedurende langere periodes zowel op grond als in bomen of struiken zichtbaar. Hierbij zat vogel soms roerloos stil. Meestal echter was typerend 'staartpompen' te zien.

determinatie

Determinatie van piepers is vaak lastig doordat de verschillende soorten sterk op elkaar kunnen lijken. Gelukkig is de Siberische Boompieper qua verenkleed dermate uniek dat alle andere hier mogelijk voorkomende Westpalearctische piepers eenvoudig kunnen worden uitgesloten. De vrijwel egale bovendelen sluiten soorten met een duidelijke mantelstreping (Petsjorapieper *A gustavi*, Graspieper en Roodkeelpieper *A cervinus)* uit. De Waterpieper *A spinoletta* kan een vrijwel egale, soms grijsgroene rug hebben maar is minder gevlekt op de borst, heeft geen 'wenkbrauwdruppel', geen tweekleurige wenkbrauwstreep, minder duidelijke snor-, mond- en baardstreep en donkere poten. De enige soort waarmee de Siberische Boompieper vaak wordt vergeleken, is de Boompieper. Deze mist echter de groenachtige tint op de bovendelen die bovendien duidelijk donker gestreept zijn. Verder mist de Boompieper de donkere wenkbrauwbegrenzing, is de wenkbrauwstreep niet duidelijk tweekleurig,

zijn de randen langs slagpennen, tertials en staartpennen niet groenachtig maar geel- of witachtig en loopt de streping op de flank vrijwel nooit zo ver naar achteren door. De Siberische Boompieper heeft ook een grotere handpenprojectie: 5-13 mm (de top van de langste tertial reikt tot p4-p5; handpennen van buiten naar binnen genummerd), bij de Boompieper ontbrekend of slechts zeer gering (de top van de langste tertial rijkt tot p2-p4) (Cramp 1988). Het zo vaak als kenmerkend genoemde koppatroon is niet voldoende om Boompieper volledig uit te sluiten. Een aantal Boompiepers heeft ook een min of meer duidelijke wenkbrauwdruppel (Madge 1981) terwijl bij de Siberische Boompieper het koppatroon niet altijd zo duidelijk is en de wenkbrauwdruppel soms zelfs ontbreekt (Fairbank 1980).

Bij jonge Siberische Boompiepers is de grondkleur van de rug meestal iets bruiner dan bij volwassen vogels. Ook zijn de onderdelen iets minder contrastrijk gestreept. Het is dus mogelijk dat de soms iets bruinachtige tint van de vogel van Texel op een jonge vogel wijst.

De roep van de Siberische Boompieper lijkt veel op die van een Boompieper en soms is het geluid vrijwel niet te onderscheiden. De Siberische Boompieper roept een kort *psieuw*, in het algemeen zachter en minder 'zoemend' dan de roep van de Boompieper. Oddie (1982) maakte melding van mogelijke regionale verschillen in de roep. Zo zouden Siberische Boompiepers in India anders klinken dan in Thailand. Oddie beschreef ook een tweede roep, een zwak *tsip*. Het is onduidelijk of dit geluid specifiek is voor de Siberische Boompieper.

Er zijn twee ondersoorten van de Siberische Boompieper, de noordelijke *A h yunnanensis* en de zuidelijke *A h hodgsoni*. Het verschil uit zich vooral in de intensiteit van de tekening op boven en onderdelen (Hall 1961). Ook zijn er geringe verschillen in vleugellengte, vleugelformule en snavellengte (Cramp). *A h yunnanensis* heeft een fijn donkergestreepte kruin, onduidelijk (soms in het geheel niet zichtbaar) donker geblokte mantel- en rugtekening en ongestreepte stuit en bovenstaartdekveren. De borst van *A h yunnanensis* is duikelijk gestreept maar deze tekening loopt niet ver naar onderen door. Verder loopt deze tekening in het algemeen in een of twee banen van smalle streepjes over de flank naar achteren, meestal niet voorbij de poot. *A h hodgsoni* is zowel op de bovenzijde als op de onderzijde duidelijker gestreept; de streping op de onderdelen loopt bovendien verder naar achteren. In het algemeen heeft *A h hodgsoni* een korte en meer afgeronde vleugel en een kortere snavel dan *A h yunnanensis*. Op grond van de onduidelijk gestreepte bovendelen en de ongestreepte buik behoorde de vogel van Texel waarschijnlijk tot *A h yunnanensis*.

verspreiding en voorkomen

De Siberische Boompieper broedt in twee van elkaar gescheiden gebieden (cf Cramp). De soort overwintert in Zuid-Azië, van India tot zuidelijk Japan, Thai-

land en de Filipijnen. De overwinteringsgebieden van *A h yunnanensis* en *A h hodgsoni* overlappen grotendeels. De noordelijke ondersoort trekt derhalve verder weg, in het algemeen naar het zuidoosten. Het is daarom niet verwonderlijk dat vooral *A h yunnanensis* als dwaalgast is vastgesteld.

De Siberische Boompieper op Texel betrof het eerste geval van deze soort in Nederland. Tot en met 1986 zijn in Europa buiten de USSR 61 gevallen van de Siberische Boompieper vastgesteld: BRD 2, Denemarken 1, Faeröer 1, Finland 5, Groot-Brittannië en Ierland 39, Malta 3, Noorwegen 8 en Polen 2 (Helbig 1987). Hiervan zijn er zeven uit de eerste jaarhelft en 54 uit de tweede. De meeste najaarsgevallen stammen uit oktober. Voor zover bekend, hebben alle Europese gevallen betrekking op de noordelijke ondersoort *A h yunnanensis*.

Gedurende de periode september-november 1987 werden in Europa tenminste 22 gevallen van de Siberische Boompieper bekend waarvan 15+ in Groot-Brittannië (Michael J Rogers in litt).

summary

OLIVE-BACKED PIPIT ON TEXEL IN OCTOBER 1987 From 20 to 28 October 1987, an Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni* was present on Texel, Noordholland. It probably belonged to the northern subspecies *A h yunnanensis*. This was the first record of the species for the Netherlands. During September-November 1987, at least 22 Olive-backed Pipits were noted in Europe.

verwijzingen

Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
Fairbank, R J 1980. Head patterns of Olive-backed Pipits. Br Birds 73: 415-416.
Hall, B P 1961. The taxonomy and identification of pipits (genus *Anthus*). Bull Br Mus Nat Hist Zool 7 (5): 243-289.
Helbig, A J 1987. Feldbestimmung des Waldpiepers *Anthus hodgsoni* und sein Auftreten in Europa. Limicola 1: 73-85.
Madge, S C 1981. Tree Pipits showing pale 'ear' spot. Br Birds 74: 444.
Oddie, W E 1982. Possible regional variation in Olive-backed Pipit calls. Br Birds 75: 96.

Rob G Bouwman, De Grootte Aa 18, 5591 KZ Heeze, Nederland
Henk M A Hendriks, Croesstraat 5, 5662 ET Geldrop, Nederland
H (Ruud) Schenk, Vossiusstraat 134, 3132 GR Vlaardingen, Nederland

Vale Lijster op Texel in september en oktober 1988

Paul Böhre & Lammert van der Veen

In de laatste week van september 1988 bezochten Paul Böhre en Lammert van der Veen verschillende keren de befaamde 'tuintjes' bij de vuurtoren op Texel Nh. Als gevolg van de stormachtige weersomstandigheden waren daar echter steeds weinig zangertjes te vinden. In de nacht van 29 op 30 september ging de wind liggen en ze besloten het nog maar eens te proberen. Om 15:45 werd de aandacht van PB getrokken door een lijster *Turdus*-achtig geluid vanuit het meest zuidelijke bosje van de tuintjes. Na enig zoeken kreeg hij in zijn telescoopbeeld de kop en een deel van het lichaam te zien van een lijster die in een braamstruik verscholen zat. Een witte wenkbrauwstreep, een ongevlekte borst en een oranje flank vielen daarbij op. Even kreeg hij de kop beter in beeld en zag hij ook een witte mondstreep. De donkere kruin en oorstreek maakten een Koperwiek *T iliacus*-achtige indruk. Toen de vogel even later opvloog maakte hij een *sriee* geluid. Gelukkig streek de vogel enige 10-tallen meters verder weer neer en was hij enkele minuten vrij zittend waar te nemen op c 40 m afstand. LvdV maakte direct een beschrijving. Bovendelen en vleugel waren olijfbruin, ongeveer als bij een Koperwiek. Tevens was een smalle lichte vleugelstreep te zien. Het oranje op de benedenborst liep door tot over de flank. Buik en onderstaart waren helder wit; de gehele onderzijde was ongestreept. Nadat de vogel laag wegvloog, werd hij ondanks intensief zoeken niet meer teruggevonden.

Aangezien geen van beiden vertrouwd was met lijsters van buiten Europa, moesten PB en LvdV in de auto hun vogelgidsen raadplegen. Al snel kwamen ze tot de conclusie dat de vogel een Vale Lijster *T obscurus* geweest zou kunnen zijn. De koptekening klopte echter niet precies met de tekeningen in deze gidsen. Ook de beschrijvingen van het geluid pasten niet goed op hun waarneming. Toch werd besloten hem meteen als 'waarschijnlijke Vale Lijster' door te bellen naar de Dutch Birding-vogellijn. 's Avonds bleek bij raadpleging van Cramp (1988) dat het inderdaad een Vale Lijster betrof. De volgende dag (1 oktober), om 8:30, werd de vogel teruggevonden in een naburig bosje door Bert Pieterson en Jowi de Roever waarna hij nog door een 10-tal vogelaars werd bewonderd en tevens kon worden gefotografeerd. Later op de dag zat de vogel echter langdurig verborgen in de braam-, vlier- en duindoornvegetatie, en liet zich pas tegen het einde van de middag weer zien aan de vele toegesnelde vogelaars.

De Vale Lijster bleef tot 5 oktober aanwezig. Door vaak urenlang onzichtbaar te blijven, deed hij zijn wetenschappelijke naam eer aan.

[*Dutch Birding 11: 66-68, juni 1989*]

beschrijving

GROOTTE & BOUW Als Koperwiek, met iets langere en fijnere snavel.
KOP Bovenkop grijsbruin. Wenkbrauwstreep wit, van snavel tot ver achter oog doorlopend, regelmatig verbredend. Teugel donker. Halve smalle lichte oogring onder oog. Oorstreek grijzer dan bovenkop, met vage lichtere vlekjes en streepjes. Witte mondstreep breedst onder oog, dan opwaarts versmallend. Smalle bruingrijze baardstreep. Kin en keel witachtig met enkele fijne donkere streepjes.
BOVENDELEN Egaal olijfbruin, iets lichter op rug en stuit.
ONDERDELEN Bovenborst grijsachtig. Benedenborst egaal roestkleurig oranje, doorlopend over flank en scherp gescheiden van helderwitte buik, anaalstreek en onderstaartdekveren.
VLEUGEL Bovenvleugel olijfbruin, iets donkerder dan rug. Grote dekveren en tenminste buitenste handpennen met licht bruingele buitenrand; grote dekveren met uitzondering van binnenste drie met crèmewitte top aan buitenvlag, gehoekt eindigend tegen schacht, samen licht vleugelstreepje vormend; binnenste drie met vagere lichtere rand en zonder licht 'hoekje'. Tertials eveneens met crèmewitte gehoekte top, minder duidelijk aan langste. Ondervleugel lichtgrijs.
STAART Egaal olijfbruin, iets donkerder dan rug en stuit; buitenste pennen met smalle lichte top.
NAAKTE DELEN Oog donker. Bovensnavel en punt van ondersnavel donker; snijranden en rest ondersnavel geel. Poot bruingeel, in direct zonlicht helder oranje-achtig.
GELUID Bij ontdekking zachte kwebbelende geluidjes. Bij opvliegen Koperwiek-achtig *sriee* maar zachter. In dekking enkele malen zacht *tjuk*.
VLUCHT Als Koperwiek, snel en rechtlijnig.
GEDRAG Bijna voortdurend verscholen maar niet schuw. Rustig bewegend tussen takken, behoedzaam bramen en besjes plukkend, vaak langdurig stilzittend.

determinatie

De opvallende witte wenkbrauwstreep, de ongestreepte witte onderdelen met grijze bovenborst en oranje benedenborst en flank en de grijze ondevleugel passen alleen op de Vale Lijster. De lichte toppen aan de grote dekveren en tertials wijzen op een vogel in eerste winterkleed. Enkele grote dekveren en mogelijk een tertial waren al vervangen. De grijsachtige zijkop en bovenborst en de hoeveelheid oranje op de borst zouden wijzen op een mannetje (cf Cramp).

voorkomen

De Vale Lijster is broedvogel van Oost-Siberië en overwintert in Zuid-Japan, Filipijnen en Palau en van Zuidoost-Azië tot Bangladesh en Noordoost-India (Cramp). Dit was het derde geval van de Vale Lijster voor Nederland. Op 27 oktober 1847 werd een exemplaar verzameld te Velsen Nh (RMNH Leiden collectienummer 61-1) en van 24 tot en met 26 april 1977 werden twee exemplaren waargenomen in het Amsterdamse Bos, Amstelveen Nh (van der Have 1978).

dankzegging

Wij danken Edward van IJzendoorn, Jowi de Roever en Hans Schekkerman voor hun hulp bij de beschrijving van de vogel.

summary

EYE-BROWED THRUSH ON TEXEL IN SEPTEMBER AND OCTOBER 1988 From 30 September to 5 October 1988, an Eye-browed Thrush *Turdus obscurus* was recorded near De Cocksdorp on Texel,

Noordholland. It was a first-winter bird, probably a male. This constituted the third record of this East Siberian thrush for the Netherlands, the previous ones being in October 1847 and April 1977 (two).

verwijzingen

Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
van der Have, T M 1978. Waarneming van twee Vale Lijsters *Turdus obscurus* in het Amsterdamse Bos. Limosa 51: 170-172.

Paul Böhre, Zetveld 5, 1182 JX Amstelveen, Nederland
Lammert van der Veen, Groenpad 19, 1068 EB Amsterdam, Nederland

mystery photographs

31 The long pointed bill, the pale outer web to the second outermost (longest) primary of the curved wing and especially the graduated tail identify the mystery bird as a *Locustella* warbler. The plain upperparts and streaked breast seem to fit a River Warbler *L fluviatilis*. The upperparts lack, however, the cold-olive coloration typical of this warbler (only young birds show slightly rufous-tinged upperparts). On the contrary, the mystery bird's upperparts match the dark redbrown upperparts of Savi's Warbler *L luscinioides* of the western subspecies *L l luscinioides*.
In autumn, breast streaking is not uncommon in Savi's Warblers of the eastern subspecies *L l fusca*. To complicate things further, these birds also show olive-coloured upperparts, closely resembling those of River Warbler. Such eastern Savi's Warblers can be separated from River Warbler by studying the undertail pattern: usually rather plain undertail-coverts in Savi's against distinctly two-toned undertail-coverts in River.
Although not mentioned in the available literature, also western Savi's Warblers may show breast streaking, judging from skins in the collection at the Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen at Brussels, Belgium. Occasionally, breast streaking may be more pronounced as demonstrated by the mystery Savi's Warbler, a bird which Caroline van de Woestijne and I trapped and photographed at Pagouria, Rodópi, Thrace, Greece, in August 1987. From the foregoing, it is evident that, when identifying a silent *Locustella* warbler with plain upperparts and a streaked breast, one should concentrate on features such as undertail pattern and upperpart coloration.

Ward Vercruysse, Molenweide 9A, 9210 Heusden, Belgium

48 Savi's Warbler *Locustella luscinioides* with streaked breast, Greece, August 1987 *(Caroline van de Woestijne)*

49 Savi's Warbler *Locustella luscinioides* with normal breast, Greece, August 1987 *(Caroline van de Woestijne)*

50 River Warbler *Locustella fluviatilis*, Elat, Israel, October 1985 *(Hans Schekkerman)*

Mystery photograph 32. Solution in next issue

mededelingen

Kalanderleeuwerik op Texel in mei 1988 Op 16 mei 1988 om 17:00 trof ik langs een wandelpad in het natuurreservaat De Muy op Texel Nh een grote leeuwerikachtige vogel aan. Ik ontdekte de vogel toen deze van korte afstand opvloog in het gezelschap van twee Tapuiten *Oenanthe oenanthe* waarbij hij een Veldleeuwerik *Alauda arvensis*-achtige roller liet horen. Opvallend waren het grote formaat alsmede de 'driehoekig' gevormde vleugels met een witte achterrand aan de armpennen, zeer donkere ondervleugel en witte buitenste staartpennen. Qua formaat en grondkleur herrinnerde de vogel aan een wat gedrongen Zanglijster *Turdus philomelos*. Na c 60 m gevlogen te hebben streek de vogel neer. In zit maakte hij een forse indruk met zware kop en snavel. Nu vielen ook twee grote zwarte vlekken op de zijhals en zijborst op.
In de overtuiging met een Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra* te maken te hebben, probeerde ik per portofoon enkele collega-bewakers te bereiken zodat zij de determinatie konden bevestigen maar zij bleken onbereikbaar. Wel slaagde ik erin enige dia's te maken van de schuwe en alerte leeuwerik.

Rond 18:00 verdween de vogel in noordoostelijke richting waarna hij niet meer is waargenomen.
Het weer rond half mei werd gekenmerkt door een sterke zuidoostelijke tot noordoostelijke stroming, vaak met een krachtige wind.

GROOTTE & BOUW Kop fors. Staart kort. Snavel krachtig, herinnerend aan Groenling *Carduelis chloris*.
KOP Licht olijfbruin met donkerder kruin en oorstreek, vage lichtbeige wenkbrauwstreep en lichtbeige tot witachtige keel.
BOVENDELEN Olijfbruin.
ONDERDELEN Lichtbeige tot witachtig. Grote zwarte vlek op zijborst. Lichtbruine vlekken op flank.
BOVENVLEUGEL Hand- en armpennen donker olijfbruin. Opvallende witte achterrand gevormd door toppen van armpennen en binnenste handpennen.
ONDERVLEUGEL Zeer donker, contrasterend met witte vleugelachterrand.
STAART Buitenste staartpennen voor zover zichtbaar geheel wit, overige met witte eindzomen, behalve binnenste; deze geheel donkerbruin.

FIGUUR 1 Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra (Peter van der Wolf)*

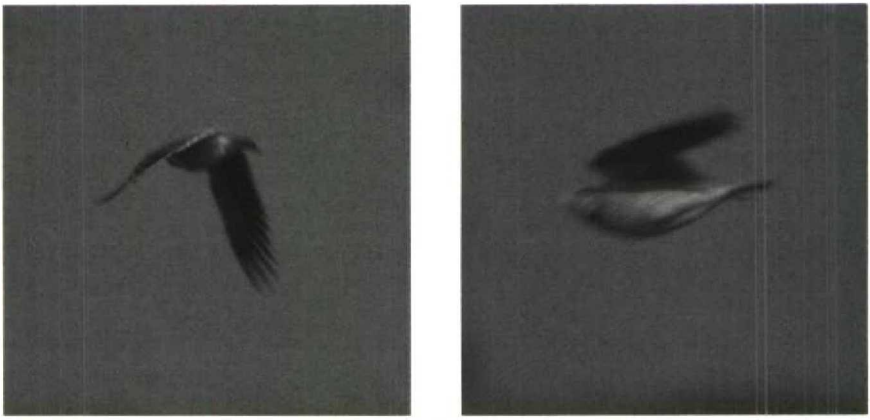

51-52 Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra*, Texel, mei 1988 *(Peter van der Wolf)*

NAAKTE DELEN Iris donkerbruin. Snavel geelbruinachtig.
GELUID Typisch Veldleeuwerik-achtige rollers *tsrrip-tsrrip*, gevolgd door karakteristieke melodieuze zang, hoofdzakelijk in vlucht. Zang herinnerend aan Veldleeuwerik doch beduidend harder en gevarieerder.
GEDRAG Meestal verborgen foeragerend, scharrelend in duinroosvegetatie. Af en toe alert rondkijkend met gestrekte hals. Bij passage van enkele Zilvermeeuwen *Larus argentatus* zich tegen grond drukkend. Vlucht leeuwerikachtig en golvend; ook 'dansend' op één punt tijdens zangvlucht, met afhangende, snel trillende vleugelslagen.

Op grond van het flinke formaat, de opvallende zijborstvlek, de in de vlucht opvallende lichte vleugelachterrand, de donkere ondervleugel en de witte buitenste staartpennen werd de vogel gedetermineerd als een Kalanderleeuwerik. De Aziatische Kalanderleeuwerik *M bimaculata* mist onder andere de donkere ondervleugel, de witte vleugelachterrand en de witte buitenste staartpennen. Van den Berg (1987) noemde ook de snavelvorm een bruikbaar veldkenmerk voor het onderscheid tussen Kalander- en Aziatische Kalanderleeuwerik. De Texelse vogel had een duidelijk geprononceerd voorhoofd in plaats van het wat 'snavelige' voorkomen van de Aziatische Kalander. De Veldleeuwerik kon worden uitgesloten op grond van het grote formaat en de aanwezigheid van de opvallende zijborstvlek. Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla* en Kleine Kortteenleeuwerik *C rufescens* zijn veel kleiner dan de Kalander en missen bovendien de witte vleugelachterrand. De omvang van de zijborstvlek van de Texelse vogel duidt mogelijk op een mannetje. Dit kenmerk moet echter met voorzichtigheid worden gebruikt (Glutz von Blotzheim & Bauer 1985). De zang echter laat geen twijfel bestaan omtrent het geslacht van de vogel.
Het verspreidingsgebied van de Kalanderleeuwerik strekt zich uit van het Middellandse Zeegebied tot in Midden-Azië. Tot dusver was de soort slechts eenmaal eerder in Nederland vastgesteld. Op 10 oktober 1980 werd bij Castricum Nh een exemplaar geringd (Slings 1981). De waarneming van vier vogels bij

Castricum op 2, 8 en 15 oktober 1960 (Verkerk 1961) wordt niet langer aanvaardbaar geacht door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (Edward van IJzendoorn in litt). De waarneming op Texel was dus het tweede aanvaarde geval voor Nederland en tevens het eerste voorjaarsgeval.

summary

CALANDRA LARK ON TEXEL IN MAY 1988 On 16 May 1988, a male Calandra lark *Melanocorypha calandra* was observed and photographed on Texel, Noordholland. This was the second record of Calandra Lark for the Netherlands. The first one was near Castricum, Noordholland, on 10 October 1980. A previously accepted record of four birds at Castricum in October 1960 has recently been rejected by the Dutch rarities committee.

verwijzingen

van den Berg, A B 1987. Bill shape of Bimaculated Lark in Turkey. Dutch Birding 9: 172-174.
Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K M 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 10: 1. Wiesbaden.
Slings, Q L 1981. Kalanderleeuwerik bij Castricum in oktober 1980. Dutch Birding 3:114.
Verkerk, W 1961. Eerste waarneming van de Kalanderleeuwerik, *Melanocorypha calandra* (Linnaeus), in Nederland. Limosa 34: 225-227.

Peter van der Wolf, Bomendiek 6, 1793 AA De Waal, Texel, Nederland

Bastaardarend op Terschelling in april-juni 1985 Eind april 1985 circuleerde het bericht dat zich in de Groede op Terschelling Fr een *Aquila*-arend ophield. Vanaf begin mei werd geopperd dat het om een Bastaardarend *A clanga* zou gaan maar het bleef bij geruchten. Op 16 mei besloten Pieter Bison, Eric Bos, Paul de Heer en Ruud Schenk dan ook om poolshoogte te gaan nemen op het eiland. Omstreeks 17:00 bereikten zij het laatste hoge duin voor het natuurreservaat 'De Boschplaat'. Tot hun verbazing en vreugde vloog reeds na ongeveer een kwartier op 80 m afstand een grote roofvogel op van achter een duin die als een Bastaardarend werd gedetermineerd. De vogel werd vervolgens tot tenminste 5 juni in het gebied waargenomen. Onderstaande beschrijving is gebaseerd op notities gemaakt op 16 en 17 mei.

GROOTTE & BOUW In directe vergelijking met Zwarte Kraai *Corvus corone* zeker 1,5 maal zo groot. Compacte arend met korte afgeronde staart, hooguit half zo lang als breedte van vleugel. Zeer brede, niet erg lang gevingerde vleugel. Kop weinig uitstekend. Broekveren lang. Mondhoek doorlopend tot onder oog.
KOP & HALS Grauwbruin.
LICHAAM Vaal grauwbruin.
BOVENVLEUGEL Slagpennen donkerbruin.

53 Bastaardarend *Aquila clanga*, Terschelling, Friesland, mei 1985

Vleugeldekveren iets lichter, meer vaalbruin met hier en daar, vooral aan zijkant van rug, enige lichtere vlekken.
ONDERVLEUGEL Handpennen vaal donkerbruin, opvallend licht aan basis, geleidelijk donkerder naar top. Armpennen donkerder dan handpennen, doch lichter dan donkerbruine onderdekveren die donkerste veerpartij vormden. Slagpennen ook lichter dan lichaam.
STAART Donkerbruin.
NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel donker met gele basis; mondhoek geel. Tenen geel.
SLEET Erg gesleten, vooral vleugel en staart.
VLUCHT Snelle vleugelslag onderbroken door zweven waarbij arm recht en hand iets omlaag gehouden. Vlakbij grond wendbaar en snel vliegend.

Het belangrijkste kenmerk waaraan de vogel van Terschelling als Bastaardarend gedetermineerd kon worden, was de kleurverdeling op de onderzijde. Onderdekveren en lichaam waren duidelijk donkerder dan de slagpennen. Bij de Schreeuwarend *A pomarina* is het tegenovergestelde het geval. Andere *Aquila*-arenden konden worden uitgesloten op grond van het formaat en de kleurverdeling op boven- en onderzijde.
Op grond van het ontbreken van een duidelijke witte afscheiding tussen de bovenvleugeldekveren en de slagpennen mag worden aangenomen dat het hier een volwassen Bastaardarend betrof. Dit was het eerste geval van deze soort voor Nederland sinds 1980. Oudere waarnemingen worden thans door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna herzien.

summary

SPOTTED EAGLE ON TERSCHELLING IN APRIL-JUNE 1985 From the end of April to at least 5 June 1985, an adult Spotted Eagle *Aquila clanga* was observed on Terschelling, Friesland. This constituted the first record for the Netherlands since 1980. Older records are presently under reconsideration by the Dutch rarities committee.

Paul de Heer, Schimmelpenninckstraat 18b, 3135 NX Vlaardingen, Nederland

Siberische Boompieper te Alphen aan den Rijn in april 1988 Op 20 april 1988 bracht Eugène van der Burg een bezoek aan het 'Genie-complex' bij Alphen aan den Rijn Zh. Toen hij tegen 17:30 het terrein verliet, zag hij een pieper *Anthus* lopen op de smalle toegangsweg. Vrijwel onmiddellijk stelde EvdB vast dat het een Siberische Boompieper *A hodgsoni* was. De vogel foerageerde druk op de gedeeltelijk met gras begroeide weg. Bij onraad kroop hij laag over de grond het gras in om enige minuten later weer te voorschijn te komen. Later werd de vogel ook tussen de bladeren onder een dichte meidoornhaag waargenomen. Hier hield hij zich op in de donkerste gedeelten. Een paar maal vloog de vogel op en ging op 15 m hoogte in een populier zitten. Hij werd ook nog gezien op het dak van een loods waar hij tussen gevallen bladeren foerageerde. De pieper riep tijdens het opvliegen en liet tot driemaal toe zang horen. Na enige tijd haalde EvdB de eveneens in Alphen aan den Rijn wonende Arie en Peter de Knijff op. Bij terugkomst om 18:30 bleek de pieper weer op de weg

te foerageren. Na ongeveer 15 min, waarin pogingen de vogel te fotograferen mislukten, vloog hij op en verdween tussen het geboomte. Daarna is de vogel niet meer met zekerheid waargenomen. Dit was het tweede geval van de Siberische Boompieper voor Nederland. Het was tevens het eerste voorjaarsgeval.

STRUKTUUR Snavel fors. Poot opvallend lang; nagel achterteen kort en sterk gekromd. Minimaal twee handpennen voorbij tertials stekend.
KOP Voorhoofd, kruin en achterhoofd olijfbruin; kruin opvallend zwart gestreept, zwarte wenkbrauwbegrenzing. Brede wenkbrauwstreep voor oog opvallend oranje, achter oog wit. Oogstreep fijn zwart, voor oog kort, erachter verder doorlopend dan wenkbrauwstreep. Witte vlek onder en achter wenkbrauwstreep, ervan gescheiden door oogstreep, aan achterzijde door zwarte vlek begrensd. Oorstreek groenbruin, begrensd door fijne snorstreep. Baardstreep zwart, niet tot aan snavelbasis doorlopend, contrasterend met oranjegele mondstreep, kin, keel en zijborst.
BOVENDELEN Mantel, rug, stuit en bovenstaartdekveren groenachtig olijfbruin; mantel fijn gestreept, stuit iets lichter en evenals bovenstaartdekveren ongestreept.
ONDERDELEN Borst, buik en flank helder wit met langgerekte druppelvormige zwarte vlekken, op flank overgaand in strepen tot aan vuilwitte onderstaartdekveren.
VLEUGEL Slagpennen donkerbruin met groenachtige rand; tertials zwart met dito rand. Grote dekveren zwart met geelwitte rand; middelste zwart met opvallend brede witte rand; kleine dekveren zwart met groenbruine rand.
STAART Staartpennen donkerbruin met groenachtige rand; buitenste pen wit.
NAAKTE DELEN Bovensnavel en snavelpunt donker; snijrand en ondersnavel roze. Poot bleekroze.
GELUID Roep telkens tweemaal herhaald Boompieper *A trivialis*-achtig *psieeuw*. Zang eveneens Boompieper-achtig maar korter en eenvoudiger. Geen baltsvlucht waargenomen.
GEDRAG Vrijwel voortdurend met staart 'pompend', zowel op grond als in boom.

De determinatie van de Siberische Boompieper was eenvoudig. Er is in het Westpalearctische gebied geen enkele andere pieper met in het zomerkleed een zwarte wenkbrauwbegrenzing, tweekleurige wenkbrauwstreep, opvallende 'wenkbrauwvlek', nauwelijks gestreepte groenachtig olijfbruine bovendelen, zwaar getekende borst en flank, groenachtige randen aan slag- en staartpennen en opvallend lange bleekroze poten. Op grond van de vage tekening van de bovendelen leek de vogel tot de noordelijke ondersoort *A h yunnanensis* te behoren (cf Cramp 1988).
Tot en met 1988 zijn voor Europa slechts negen voorjaarsgevallen van de Siberische Boompieper bekend: BRD 1, Groot-Brittannië 4, Nederland 1, Noorwegen 1 en Polen 2 (Helbig 1987, Br Birds 81: 20, 1988). Waarschijnlijk hebben al deze gevallen betrekking op vogels die in het Westpalearctisch gebied hebben overwinterd. In dit verband dient erop te worden gewezen dat in het voorjaar van 1988 meer 'Siberische' vogels in Europa zijn waargenomen (Dutch Birding 10: 147-149, 1988).

summary

OLIVE-BACKED PIPIT AT ALPHEN AAN DEN RIJN IN APRIL 1988 On 20 April 1988, an Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni* was observed at Alphen aan den Rijn, Zuidholland. It was heard singing on three occasions. This was the second record of this species for the Netherlands and

only the ninth spring record for Europe. Probably, spring records of Olive-backed Pipits in Europe refer to individuals which have wintered in the Western Palearctic.

verwijzingen

Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
Helbig, A J 1987. Feldbestimmung des Waldpiepers *Anthus hodgsoni* und sein Auftreten in Europa. Limicola 1: 73-85.

Eugène van der Burg, Vliestroom 147, 2401 VD Alphen aan den Rijn, Nederland
Peter de Knijff, Cederstraat 37, 2404 VC Alphen aan den Rijn, Nederland

Radde's Warbler at Zeebrugge in October and November 1987 On 31 October 1987, Peter Boesman, Laurent Raty and Gunter de Smet visited the public part of the nature reserve 'De Fonteintjes' at Zeebrugge, Westvlaanderen. At 11:45, LR watched a flock of tits and Chiffchaffs *Phylloscopus collybita*, including a brownish *Phylloscopus* warbler with buff undertail-coverts. The warbler turned its head and showed a stout bill and buff supercilium, features of Radde's Warbler *P schwarzi*. At 12:10, we informed other observers at 'Davy's', the twitchers' meeting point at Heist, Westvlaanderen. They soon confirmed our identification. The bird was photographed by Luc Verroken (Dutch Birding 10: plate 34, 1988). The next day (1 November) it was ringed by Thierry de Schuyter. The bird was last seen on 2 November. The following description has been compiled from notes taken in the field (Dirk Verroken) and in the hand (GdS).

SIZE & STRUCTURE Attenuated rear like Dunnock *Prunella modularis* formed by combination of short rounded wings and longish tail. Head and eye large. Upright stance recalling Robin *Erithacus rubecula*. Wing formula as in Chiffchaff except for longer p1 (primaries numbered from outer inwards); p3-6 emarginated. *Sylvia*-like bill round-tipped, stout and deep-based. *Acrocephalus*-like tarsus thick with stout joint; claws long and strong.

HEAD & NECK Forehead with brushy feathers unlike smooth feathers of Dusky Warbler *P fuscatus*. Crown brown with indistinct striped pattern. Nape olive-brown, lighter than crown. Dark line above obvious buff supercilium. Latter much less well-marked in front than above and behind eye, broadest just behind eye, tapering towards rear, bulging at rear as in Arctic Warbler *P borealis* and extending well onto nape; gradually broadening in front of eye. Prominent eye-stripe dark brown, in front of eye less obvious, behind eye not extending onto nape. Partial eye-ring below eye whitish. Ear-coverts buffish, distinctly mottled dark. Faint malar stripe, ending in dark spot.

UPPERPARTS Mantle, scapulars and back olive-brown. Rump and uppertail-coverts brown with rufous tinge.

UNDERPARTS Chin and throat whitish, contrasting with inconspicuous greyish-buff band on chest as in Garden Warbler *Sylvia borin*. Lowerbreast, upperbelly, thigh and undertail-coverts buff; lowerbelly and vent yellowish. Flank darker than belly, more brownish.

WING Inner primaries, secondaries, tertials and primary coverts grey-brown fringed buffish, p2-3 (numbered from outer inwards) and alula fringed whitish. Coverts olive-brown.

TAIL Grey-brown.
BARE PARTS Eye brown. Bill largely pale, base of upper mandible horn-coloured, base of lower pinkish; bill-tip dark, cutting edge pinkish. Tarsus and toes reddish-pink, claws greyish.

Because of the predominantly brown-and-buff plumage, the Radde's Warbler was possibly an adult (cf Madge 1987). The bird was typically seen in a 50-m stretch of low dense willows, foraging slowly like a Blackcap *S atricapilla*, lurking around in search for insects, with its head lowered and its tail cocked up. Sometimes, it moved around actively and it was seen hovering once. Wing-flicking and tail-cocking was observed regularly. Occasionally, the bird fed in the canopy. The food consisted among other items of green flies. No call was heard. During its 3-day stay, the Radde's never left the willows where it was discovered. Its flight was straight and low. This constituted the second record of the species for Belgium. The first was at Heist, from 4 to 6 November 1986 (Verroken & Verroken 1987).

references

Madge, S C 1987. Field identification of Radde's and Dusky Warblers. Br Birds 80: 595-603.
Verroken, L & Verroken, D 1987. Raddes Boszanger, een nieuwe soort voor België. Veldornithol Tijdschr 10: 21-25.

Laurent Raty, ter Eyckenlaan 2, 1950 Kraainem, Belgium
Gunter de Smet, E Blockstraat 7, 9219 Gentbrugge, Belgium
Dirk Verrokken & Luc Verrokken, Aatstraat 238, 9600 Ronse, Belgium

Possible breeding of African Skimmer in Egypt in June 1987 From 6 to 8 June 1987, Christo Baars, Alexander Buhr and Rinie van Meurs observed two adult African Skimmers *Rynchops flavirostris* at Abu Simbel, Egypt. Both birds were almost continually foraging on a small pool abounding with fish (probably due to the low water-level). They invariably flew with the caught fish to a sandbank in the nearby Lake Nasser, returning shortly after and resuming feeding immediately. Unfortunately, we were unable to visit the sandbank. Considering the species' preference to breed on sandbanks in lakes and rivers, it seems, however, likely that the birds were feeding young.
This record is the first recent indication of breeding of African Skimmer in Egypt (cf Goodman & Meininger 1989). The species possibly is a former breeding resident. There are numerous reports from the mid- and late 19th century of small flocks in the Nile valley south of El Balanya between early April and September (Goodman & Meininger). Not aware of any records between 1900 and 1979, Goodman & Meininger list several observations from the upper Nile valley during 1979-86: a total of 152 birds (mainly in October, and two both in March and July). In addition, there is an observation of one on 15 April 1987

54 African Skimmer *Rynchops flavirostris*, Egypt, June 1987 *(Rinie A van Meurs)*

at Kom Ombo (Nico de Haan pers comm). Presumably, these records involve Sudanese birds dispersing northwards. The only known recent report from the Red Sea is of one bird at Hurghada on 15 May 1982 (Goodman & Meininger). I thank Peter Meininger for his help in preparing this note.

reference

Goodman, S M & Meininger, P L 1989. The birds of Egypt. Oxford.

Rinie A van Meurs, Bruggen 38, 5243 RB Rosmalen, Netherlands

Red-throated Pipits with rufous throat in winter Van den Berg & Damhuis (1980) expressed their surprise over their observation of four Red-throated Pipits *Anthus cervinus* in 'summer plumage' in January in Tunisia. This is actually the usual case in adults; birds in 'winter plumage' are almost exclusively first-winter birds. This has not been noted or is understressed in most of the major field guides and handbooks. Usually, it is stated that adult Red-throated Pipit lacks rufous or pink in winter plumage although, under 'Beschreibung' and 'Plumages', respectively, Glutz von Blotzheim & Bauer (1985) and Cramp (1984) do mention that some individuals show this coloration in winter. Svensson (1984) writes that adults show rufous or pink in autumn, but this is

55-56 Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, adult, Israel, October 1985 *(Per Alström)*

57-58 Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, adult, Israel, November 1985 *(Paul Doherty)*

a bracketed minor comment and is easily missed. It has, however, been clearly pointed out by Svensson in a later work (Bruun et al 1986).
Judging from our experience with 1000s of Red-throated Pipits (ranging from Scandinavia to Japan and Taiwan, in the field, in the hand and in various museum collections), the vast majority of adults shows rufous or pink on the throat and underparts like in spring although on average the breast shows less rufous and more streaking. A small percentage of adults (presumably only females as indicated by the wing length of caught birds and measurements of specimens sexed by dissection) shows very little or even no rufous or pink as is also the case with some birds in spring and summer.
First-winter birds usually lack rufous or pink altogether. Very few (predominantly males as indicated by wing length) show a little rufous on the throat. Adults lacking rufous of pink can be distinguished from first-winters by the fresher coverts and tertials. All of the juvenile median and greater coverts are normally retained in first-winter birds; unlike in other pipits, moult contrasts are therefore not usually found. Moreover, if not too worn, the tips and edges to these feathers are more buffish in adults, being the same colour as in fresh first-winters, but in autumn these are generally more whitish due to wear and bleaching. Ageing is only possible in the hand, or under extremely good conditions in the field.
Many thanks are due to Paul Doherty for providing his excellent and very instructive photographs.

references

van den Berg, M & Damhuis, R 1980. Red-throated Pipit *Anthus cervinus* with rufous-brown throat in January. Dutch Birding 2: 26.
Bruun, B et al 1986. Birds of Britain and Europe. Twickenham.
Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 10: 2. Wiesbaden.
Svensson, L 1984. Identification guide to European passerines. Third edition. Stockholm.

Per Alström, Mandolingatan 43, 421 45 V Frölunda, Sweden
Krister Mild, Kopparvägen 23, 175 72 Järfalla, Sweden

Thayer's Gull in Ireland in March 1989 On 11 March 1989, Tom Ennis and I were photographing Glaucous *Larus hyperboreus* and Iceland Gulls *L glaucoides* at a rubbish tip on the outskirts of Galway, County Galway, Ireland, when we noticed a first-winter gull with rather dark primaries. I suspected either a Kumlien's *L g kumlieni* or Thayer's Gull *L thayeri* and proceeded to take many photographs to help with identification.
When first observed, the gull was resting with numerous Herring Gulls *L argentatus* but, when garbage was tipped on the dump, it eagerly joined the other gulls feeding on it, vigorously defending a territory for itself.

59-60 Thayer's Gull *Larus thayeri*, Galway, County Galway, Ireland, March 1989 *(Jack Malins)*

In flight, it was extremely difficult to separate this gull from the first-winter Iceland Gulls; however, at times when the upperwings and tail could be seen, the dark on the outer webs and the paler inner webs were visible on both the primaries and the secondaries. The bill was black and the legs a deeper pink than those of the first-winter Iceland Gulls present.
Photographic evidence confirmed that the gull was indeed a first-winter Thayer's Gull which, I believe, is the first Western Palearctic record of this gull.

Jack Malins, 112 Salisbury Avenue, Belfast, Northern Ireland BT15 5ED, UK

For more details on the Irish Thayer's Gull and one seen in Sweden, see this issue's 'recent wp reports'. EDITORS

cdna-mededelingen

Beoordeling en vastlegging van zeldzame soorten In haar vergadering van 18 november 1988 heeft de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) een aantal beslissingen genomen die van belang zijn voor de gang van zaken rond de beoordeling en vastlegging van zeldzame soorten.
Per 1 januari 1989 is Arnoud van den Berg bereid gevonden de commissie te versterken. Arnoud's adres is het nieuwe inzendadres van de commissie. Waarnemers worden per 1 januari 1989 verzocht hun beschrijvingen te sturen naar: CDNA, p/a Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland.
Eveneens per 1 januari 1989 neemt Ton Eggenhuizen namens SOVON zitting. Hij zal voor de duur van SOVON's BSP-project de gang van zaken rond de beoordeling van zeldzame gevallen komend uit dat project behartigen. Per 1 juni 1989 zal Han Blankert de CDNA verlaten. Vanaf die datum neemt Cock Reijnders in de commissie zitting. Op termijn zal hij zich gaan bezighouden met de organisatie rond de beoordeling van zeldzame ringvangsten, een taak die nu door Joke Winkelman wordt verzorgd.
De commissie heeft zich verder bezonnen op de status van zogenoemde registratiesoorten en die van enkele beoordeelsoorten. Tot 1 januari 1989 registreerde de commissie van een aantal soorten het voorkomen in ons land, zonder daarbij beschrijvingen te toetsen. Met name in recente jaren werden steeds minder gevallen ingezonden, waardoor de in Limosa gepubliceerde jaaroverzichten verre van volledig waren. Met de rubriek 'recente meldingen' in Dutch Birding en de DB Nieuwsbrief en het op handen zijnde BSP-project van SOVON lijkt vastlegging van het voorkomen van deze soorten in ons land gewaarborgd. De CDNA heeft dan ook besloten niet langer de administratie van deze soorten op zich te nemen.
Voorts wordt beoordeling van een viertal voormalige beoordeelsoorten door de

commissie niet langer noodzakelijk geacht. Het gaat hier om IJsduiker *Gavia immer*, Geelpootmeeuw *Larus cachinnans*, Grote Pieper *Anthus richardi* en Bladkoning *Phylloscopus inornatus inornatus.* Het hoge aantal gevallen en de relatief geringe problematiek van herkenning zijn hiervoor de belangrijkste redenen. Een overzicht van soorten die door de CDNA in behandeling worden genomen volgt hieronder.
Voor een tweetal beoordeelsoorten wil de commissie speciale aandacht vragen: de indruk bestaat dat waarnemingen van Lachstern *Gelochelidon nilotica* en Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola* niet altijd worden ingediend. Gezien het zorgwekkende feit dat van beide soorten de Europese populatie achteruitgaat, worden waarnemers van deze soorten nadrukkelijk verzocht beschrijvingen van hun gevallen in te dienen.
Tot slot wijst de CDNA erop dat beschrijvingen van gevallen van IJsduiker, Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius*, Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*, Vorkstaartmeeuw *L sabini*, Geelpootmeeuw, Grote Burgemeester *L hyperboreus* en Kleine Alk *Alle alle* worden verzameld door de Club van Zeetrekwaarnemers. Het inzendadres hiervoor is: N F van der Ham, Luttik Oudorp 46, 1811 MX Alkmaar.

APPENDIX Lijst van beoordeel (onder)soorten per 1 januari 1989; opgenomen zijn soorten die ten minste éénmaal in Nederland zijn vastgesteld.

Geelsnavelduiker *Gavia adamsii*, Kuhls Pijlstormvogel *Calonectris diomedea*, Grote Pijlstormvogel *Puffinus gravis*, Vale Pijlstormvogel *P yelkouan mauretanicus*, Bont Stormvogeltje *Pelagodroma marina*, Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*, Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus*, Ralreiger *Ardeola ralloides*, Koereiger *Bubulcus ibis*, Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus*, Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus*, Fluitzwaan *Cygnus columbianus columbianus*, Groenlandse Kolgans *Anser albifrons flavirostris*, Dwerggans *A erythropus*, Ross' Gans *A rossii*, Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans*, Amerikaanse Smient *Anas americana*, Siberische Taling *A formosa*, Amerikaanse Wintertaling *A crecca carolinensis*, Blauwvleugeltaling *A discors*, Ringsnaveleend *Aythya collaris*, Koningseider *Somateria spectabilis*, Stellers Eider *Polysticta stelleri*, Harlekijneend *Histrionicus histrionicus*, Amerikaanse Zeeëend *Melanitta americana*, Brilzeeëend *M perspicillata*, Witkopeend *Oxyura leucocephala*, Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, Vale Gier *Gyps fulvus*, Monniksgier *Aegypius monachus*, Slangearend *Circaetus gallicus*, Steppekiekendief *Circus macrourus*, Arendbuizerd *Buteo rufinus*, Schreeuwarend *Aquila pomarina*, Bastaardarend *A clanga*, Steppearend *A nipalensis*, Steenarend *A chrysaetos*, Havikarend *Hieraaetus fasciatus*, Giervalk *Falco rusticolus*, Klein Waterhoen *Porzana parva*, Kleinst Waterhoen *Porzana pusilla*, Kleine Trap *Tetrax tetrax*, Kraagtrap *Chlamydotis undulata*, Grote Trap *Otis tarda*, Griel *Burhinus oedicnemus*, Renvogel *Cursorius cursor*, Vorkstaartplevier *Glareola pratincola*, Steppevorkstaartplevier *G nordmanni*, Woestijnplevier *Charadrius leschenaultii*, Kleine Goudplevier *Pluvialis fulva*, Steppekievit *Chettusia gregaria*, Witstaartkievit *C leucura*, Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, Bonapartes Strandloper *C fuscicollis*, Bairds Strandloper *C bairdii*, Gestreepte Strandloper *C melanotos*, Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus*, Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis*, Poelsnip *Gallinago media*, Grote Grijze Snip *Limnodromus scolopaceus*, Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*, Poelruiter *Tringa stagnatilis*, Terekruiter *Xenus cinereus*, Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularia*, Grote Franjepoot *Phalaropus tricolor*, Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*, Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichthyaetus*, Franklins

Meeuw *L pipixcan*, Kleine Kokmeeuw *L philadelphia*, Ringsnavelmeeuw *L delawarensis*, Kleine Burgemeester *L glaucoides*, Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea*, Ivoormeeuw *Pagophila eburnea*, Lachstern *Gelochelidon nilotica*, Dougalls Stern *Sterna dougallii*, Forsters Stern *Sterna forsteri*, Witwangstern *Chlidonias hybridus*, Kortsnavelzeekoet *Uria lomvia*, Zwarte Zeekoet *Cepphus grylle*, Steppehoen *Syrrhaptes paradoxus*, Kuifkoekoek *Clamator glandarius*, Dwergooruil *Otus scops*, Oehoe *Bubo bubo*, Sneeuwuil *Nyctea scandiaca*, Sperweruil *Surnia ulula*, Ruigpootuil *Aegolius funereus*, Alpengierzwaluw *Apus melba*, Bandijsvogel *Ceryle alcyon*, Groene Bijeneter *Merops persicus*, Bijeneter *M apiaster*, Scharrelaar *Coracias garrulus*, Grijskopspecht *Picus canus*, Middelste Bonte Specht *Dendrocopus medius*, Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra*, Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla*, Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica*, Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*, Roodkeelpieper *A cervinus*, Citroenkwikstaart *Motacilla citreola*, Alpenheggemus *Prunella collaris*, Noordse Nachtegaal *Luscinia luscinia*, Roodgesterde Blauwborst *L svecica svecica*, Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, Perzische Roodborst *Irania gutturalis*, Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola torquata maura*, Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka*, Blonde Tapuit *O hispanica*, Woestijntapuit *O deserti*, Rode Rotslijster *Monticola saxatilis*, Goudlijster *Zoothera dauma*, Siberische Lijster *Z sibirica*, Vale Lijster *Turdus obscurus*, Bruine Lijster *T naumanni eunomus*, Zwartkeellijster *T ruficollis atrogularis*, Cetti's Zanger *Cettia cetti*, Waaierstaartrietzanger *Cisticola juncidis*, Kleine Sprinkhaanzanger *Locustella lanceolata*, Krekelzanger *L fluviatilis*, Waterrietzanger *A paludicola*, Veldrietzanger *A agricola*, Kleine Spotvogel *Hippolais caligata*, Orpheusspotvogel *H polyglotta*, Provençaalse Grasmus *Sylvia undata*, Brilgrasmus *S conspicillata*, Baardgrasmus *S cantillans*, Kleine Zwartkop *S melanocephala*, Woestijngrasmus *S nana*, Sperwergrasmus *S nisoria*, Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides*, Noordse Boszanger *P borealis*, Pallas' Boszanger *P proregulus*, Humes Bladkoning *P humei*, Raddes Boszanger *P schwarzi*, Bruine Boszanger *P fuscatus*, Bergfluiter *P bonelli*, Iberische Tjiftjaf *P collybita ibericus*, Withalsvliegenvanger *Ficedula albicollis*, Taigaboomkruiper *Certhia familiaris*, Kleine Klapekster *Lanius minor*, Roodkopklauwier *L senator*, Roze Spreeuw *Sturnus roseus*, Roodoogvireo *Vireo olivaceus*, Witstuitbarmsijs *Carduelis hornemanni*, Witbandkruisbek *Loxia leucoptera*, Grote Kruisbek *L pytyopsittacus*, Roodmus *Carpodacus erythrinus*, Haakbek *Pinicola enucleator*, Witkruingors *Zonotrichia leucophrys*, Witkeelgors *Z albicollis*, Grijze Junco *Junco hyemalis*, Maskergors *Emberiza spodocephala*, Witkopgors *E leucocephalos*, Cirlgors *E cirlus*, Bruinkeelortolaan *E caesia*, Geelbrauwgors *E chrysophrys*, Bosgors *E rustica*, Dwerggors *E pusilla*, Rosse Gors *E rutila*, Wilgegors *E aureola*, Bruinkopgors *E bruniceps*, Zwartkopgors *E melanocephala* en Indigogors *Passerina cyanea*.

brieven

Identification of Water Pipit A pipit *Anthus* photographed at IJmuiden, Noordholland, Netherlands, on 1 March 1980 was the subject of a note on additional field characters of Water Pipit *A spinoletta* (de Heer 1980). Despite subsequent criticism, the identification was upheld (de Heer 1981). In my opinion, the continued acceptance of this identification is unwarranted.
An interesting comparison can be made with a pipit which I saw at Chasewater, Staffordshire, Britain, on 21 March 1987 (Br Birds 80: plate 165). It was quite tame and was seen by a large number of birders, many of whom identified it

as a Water Pipit. It showed a strong grey tone to the head, hindneck and mantle, prominent whitish supercilium and a salmon-coloured (approximately pinkish-buff) wash on the breast (all recalling Water Pipit), as well as a yellowish coloration on the belly and vent, and olive on the rump, tertials and fringes of the primaries which clearly indicated that it was a Rock Pipit *A petrosus* of the Fennoscandian subspecies *A p littoralis.*
Returning to the IJmuiden pipit, one finds little evidence to exclude *A p littoralis*. Like the Chasewater bird, it was rather tame and showed yellowish coloration on the belly; despite published exceptions, tameness is still associated with Rock Pipits (and very unusual for a passage Water Pipit), while yellowish underpart coloration is a recognized plumage character of Rock Pipit. De Heer's claim that the white undertail-coverts exclude Rock Pipit is not supported by Cramp (1988) who states that these can be 'cream-white' in *A p littoralis.* The photographs do show much reduced breast-streaking (which is also a well-documented feature of many spring *A p littoralis)* but also at least two rows of rather heavy flank-streaks and, in plate 66 (de Heer 1981), some streaking on the sides of the belly. The last two features are uncharacteristic of European Water Pipits in any plumage. In short, this bird shows several features unusual for Water Pipit but compatible with identification as a Fennoscandian Rock Pipit. In the absence of further details, the record is at best left indeterminable.

references

Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
de Heer, P 1980. Additional field characters of Water Pipit *Anthus spinoletta*. Dutch Birding 2: 27.
de Heer, P 1981. Comments on 'Additional field characters of Water Pipit'. Dutch Birding 2: 147.

Chris D R Heard, 3 Waterside Lodge, Ray Mead Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8NP, UK

Per Alström and Krister Mild, preparing a book on the identification and taxonomy of larks, pipits and wagtails, have commented as follows:
'We fully agree with Chris Heard that the IJmuiden Pipit is probably a Rock Pipit of the Fennoscandian subspecies *A p littoralis.* In summer plumage, some Rock Pipits of this subspecies and a tiny minority of the subspecies *A p petrosus* show a pale brownish-pink tinge on the throat and breast, rather sparsely streaked underparts and a prominent whitish supercilium, and are thus very similar to normal summer-plumaged Water Pipits *A spinoletta.* Those brightly coloured Rock Pipits differ from Water Pipits in several respects: 1 They show larger and more diffuse streaks on the underparts, particularly on the flanks. Generally, there are more streaks too. 2 The malar stripe and malar patch are perhaps never lacking altogether which is quite frequently the case in Water Pipit. 3 The belly and undertail-coverts have a 'dirty' yellow tinge. These parts are pure whitish in Rock Pipit; a very faint yellowish tinge can often be seen in the hand but not in the field. 4 The upperparts are often decidedly grey, and at least the back and rump, but often the entire upperparts, show a distinct olive tinge. Water Pipit has brown mantle and scapulars, with at the most a very faint greyish tinge.

The back and rump are often even browner whereas the ear-coverts, crown and nape are often contrastingly grey.
Conversely, the summer plumage of some Water Pipits is much like the winter plumage and thus more like that of a normal Rock Pipit. The difference in coloration of the upperparts and underparts and the streaking on the underparts are much the same as in between normal Water Pipits and bright Rock Pipits. The IJmuiden pipit shows all of the typical features of Rock Pipit mentioned above.' EDITORS

Alleged records of Booted Eagle in Morocco in January 1988 Dick Forsman (in litt) has identified the alleged Booted Eagles *Hieraaetus pennatus* depicted in van den Berg (1989) as juvenile Tawny Eagle *Aquila rapax belisarius* (plate 16) and juvenile Bonelli's Eagle *H fasciatus* (plate 15). As a consequence, the alleged records of Booted Eagle in Morocco in January 1988 detailed in van den Berg are unacceptable and should be deleted. I am grateful to Dick Forsman for spotting these misidentifications.

reference

van den Berg, A B 1989. Bird records in Morocco in December 1987 and January 1988. Dutch Birding 11: 31-33.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands

recensies

CAROL INSKIPP 1988. *A bird watchers' guide to Nepal.* Bird Watcher's Guides, Prion Ltd (PO Box 158, Sandy, Bedfordshire SG19 2DZ, UK). 115 pp. ISBN 1-87-1104-009. GBP 8.75.
Because of its great diversity in habitats and its geographical position between the Palearctic and Indo-Malayan regions, Nepal has a rich flora and fauna. Over 840 bird species have been recorded. It is therefore not surprising that tourism and bird watching in Nepal have increased tremendously over the last 10 years.
Until recently, bird watchers had to rely on the rather primitive field guide *Birds of Nepal* by Robert L Fleming et al (1984), with poor-quality drawings and descriptions. In 1985, Carol and Tim Inskipp very much improved the situation with their excellent *A guide to the birds of Nepal.* Unfortunately, this guide is more like a handbook and, therefore, less suitable for use in the field. Although we are still waiting for a proper field guide, Carol Inskipp has now made bird watching in Nepal much easier with her *A bird watchers' guide to Nepal.* The main part of this booklet is used to describe 16 hot spots in the Kathmandu valley, the lowlands and midlands, as well as nine different Himalayan trekking routes. Detailed maps for most of the sites, extensive lists of species, information on accomodation, transport, time schedules and other wildlife are given for each site or trekking route. You can now arrange your trip to Nepal from day to day, knowing how long you need to stay at Pulchowki, Chitwan or Kali Gandaki to see most of Nepal's specialities.

A general chapter is included with detailed and up-to-date pretour and travel information. Customs, health, transport, accomodation, food, costs, climate, clothing and 'when to go'. Nothing seems to be forgotten or it must be the bicycle as means of transport, eg from Kathmandu to Pulchowki and back.
Finally, a selective bird list gives additional information on 95 local or uncommon species. Checklists of all 850 bird species with data on status and abundance, mammals, amphibians and reptiles complete this guide which is a 'must' for bird watchers visiting Nepal. The only thing that bothers me is the size of this booklet, measuring 16.5 x 24.3 cm and, therefore, not handy to take it where it should be used: out in the field in beautiful Nepal.
RENÉ W R J DEKKER

ROBERT W FURNESS 1987. *The Skuas.* T & A D Poyser (Town Head House, Calton, Waterhouses, Staffordshire, UK). 363 pp. ISBN 0-8566-046-1. GBP 18.00.
Bob Furness has spent many seasons among skuas, from Foula in the north to Gough in the south. The author presents an extensive summary of his and others' research, with much previously unpublished material. The book starts with a historical review of morphological descriptions. A cladogram shows the systematic relations of the different species within the group. Furness considers Great Skua *Catharacta skua skua* more closely related to Falkland Skua *C s antarctica* than to Brown *C s lönnbergi* and Tristan Skua *C s hamiltoni*, while Chilean *C chilensis* and South Polar Skua *C maccormicki* are more distantly related. The three species of the genus *Stercorarius* are clearly monophyletic.
Much is known about the migration of Great Skua in the Atlantic and the wintering of South Polar Skua in the Northern Hemisphere, but knowledge about migrations of other species is very limited. Whether the species of *Stercorarius* migrate over land in spring, like they possibly do in autumn, is not discussed. The fact that adult Long-tailed Skuas *S longicaudus* in winter plumage look very similar to immatures, could be the reason that only immatures have been recorded in southern winter quarters.
Several theories explaining the so-called 'reversed sexual size dimorphism' (the phenomenon that, as in most birds of prey, females are larger than males, contrary to most other bird species) are discussed. Most satisfying seems the assumption that the larger female, which stays near the nest, is better equipped to protect it against predators. The different species show great similarities in territorial and courtship display, but Arctic *S parasiticus* and Long-tailed Skua - the most agile of the group - perform also much aerial display. The *Catharacta* species are less adapted in avoiding nest-predation than the *Stercorarius* species, which have less conspicuous nests and young.
Skuas generally return to their last year's territory. The hypothesis of Frank A Pitelka et al (Condor 57: 3-18, 1955) that Pomarine Skua *S pomarinus* is an exception to this rule and is nomadic unfortunately has become widely accepted without any supporting data. How long do we still have to live with this myth?
Great Skuas are at the end of marine food chains and organochloric compounds have been found in Brown Skuas in higher concentrations than in any other seabird. On Tristan da Cunha, skuas have nearly been wiped out because they were alleged to take lambs, and they have been persecuted for the same reason in the Scottish islands.
A large number of tables concludes the book. These concern nomenclature, weights and measurements, numbers, food, time budgets while breeding, colour morphs, densities, phenology, egg measurements, clutch size, breeding success, contents of organochloric compounds and heavy metals, and mortality factors.
The treatment of the *Catharacta* species and coastal populations of Arctic Skua is very extensive and for years to come this book will be the ultimate reference. Compared with these coastal breeders, the tundra-breeding Long-tailed and Pomarine Skua have been covered much less extensively, since less is known about these two species. Furness has not studied these species himself but used reports of others. A wrongly printed map, incorrect author's

name in a legend and untidy indications in some maps indicate a great time pressure. The illustrations by John Busby and numerous photographs, together with citations from historical works at the beginning of each chapter further enhance the attractiveness of this publication. This book is an admirable piece of work with an extraordinary amount of information for everyone interested in skuas. Also students of seabirds in general and of birds of prey will not be disappointed when reading this book. J (Ko) DE KORTE

CLIVE VINEY & KAREN PHILLIPPS 1988. *Birds of Hong Kong*. The Government Printer (Beaconsfield House, Queens Road, Central, Hong Kong). 214 pp. ISBN 962-02-0052-7. GBP 14.50.
Dit is alweer de vierde herziene en bijgewerkte druk van deze voor iedere Hong Kong bezoekende vogelaar essentiële veldgids. Tot augustus 1987 zijn er 342 vogelsoorten in Hong Kong vastgesteld en deze worden alle behandeld en in kleur afgebeeld. Ontsnapte soorten die zich nog niet in het wild in stand hebben kunnen houden zijn in een aparte lijst vermeld. Bovendien worden een flink aantal soorten behandeld die nog niet in Hong Kong zijn aangetroffen, maar voorkomen in de nabijgelegen Zuidchinese provincies Guangdong en Fujian en in Hong Kong zouden kunnen opduiken. Verder is een hoofdstuk toegevoegd met nuttige informatie over en twee plattegronden van goede vogelgebieden, waaronder een gedetailleerde kaart van de roemruchte 'Mai Po Marshes'.
De tekst is kernachtig en goed: herkenning, geluid en status van iedere soort worden behandeld. De illustraties van Karen Phillipps zijn goed en helder van kleur. Storend is echter dat sommige tekeningen zonder bronvermelding op schaamteloze wijze zijn overgetekend van foto's uit andere boeken of zijn gekopiëerd van platen uit bekende standaardwerken (bijvoorbeeld de vliegbeelden van roofvogels). JELLE SCHARRINGA

varia

Ross's Gull In this note it seems pointless to waste words on the identification of Ross's Gull *Rhodostethia rosea*. Even, if they have never seen one, its image is firmly imprinted on the minds of all keen birders in western Europe, not only as one of their most sought-after rarities but also as one of the most elegant, beautiful and marvelously adapted of all avian creations.
Ross's Gull was thus an ideal choice as the emblem of Dutch Birding, representing the dreams and ambitions of European birders. It is interesting to note how its portrayal on the front cover has changed over the years, reflecting the journal's growing stature, from the rather scratchy uncertain first-winter of volume 1, to its bolder more definite image on volume 2, maturing to an adult summer on volumes 3-5, to the pink-breasted, pleasingly rounded and totally confident-looking individual on volumes 6-7. The current miniature version of the same adult, as used since volume 8, no longer dominates the cover, to my mind, representing the journal's firm establishment as a vital part of the European birding literature whose contents can stand on their own excellent reputation: it no longer needs the umbrella of a prominently depicted rare bird to attract its readers' enthusiasm!

61-62 Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, Churchill, Manitoba, Canada, July 1988 *(Peter Scova-Righini)*

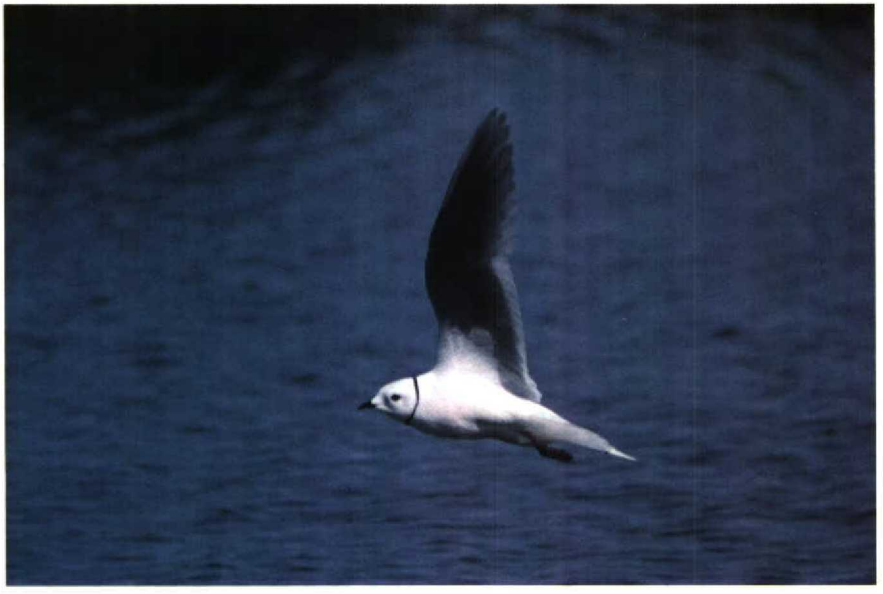

63 Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, Churchill, Manitoba, Canada, July 1988 *(Peter Scova-Righini)* **64** Ross's Gull *Rhodostethia rosea* with two Bonaparte's Gulls *Larus philadelphia*, Churchill, Manitoba, Canada, July 1988 *(Peter Scova-Righini)*

At this milestone of Dutch Birding it seems appropriate to briefly review the history of Ross's Gull. The type specimen is at the Royal Museum of Scotland, Edinburgh, Britain. It was collected by James Clark Ross on 23 June 1823 at Igloolik Island off the Melville Peninsula, Northwest Territories, Canada, during an expedition in search of the northwest Passage. It was the intention of Sir John Richardson, who was given the task of reviewing the expedition's bird collection, to name the gull *Larus rossii*. In 1824, however, much to Richardson's annoyance, William MacGillivray prematurely published it as *L roseus* in his review of all then-known gull species. The name now adopted, *Rhodostethia rosea*, was first used by Carl Friedrich Bruch in Journal für Ornithologie in 1853. James Ross's specimen, however, was not the first to have reached a museum collection. At a date prior to 1813, a mineralogist, Karl Ludwig Giesecke, collected a specimen from west Greenland and presented it to the Hofmuseum in Vienna, Austria, prior to 1818, where it still remains. It was not formally published as a new species but merely entered into the museum's acquisition register as *L collaris*. Under the strict rules of zoological nomenclature, the name could thus not take precedence over MacGillivray's controversial naming in 1824. But for this, we would perhaps now be calling it Collared Gull or Giesecke's Gull, neither of which seems to engender the same excitement of its established title.
Breeding remained undiscovered until 1905 when Sergei Buturlin found colonies during exploration of the Kolyma river in extreme eastern Siberia. This region is still its main breeding area.
In 1894, during an attempt to reach the North Pole, the Norwegian naturalist and explorer Fritjof Nansen wrote 'Today my longing has at last been satisfied, I have shot Ross's Gull. This rare and mysterious inhabitant of the unknown north, which is only occasionally seen, and of which no-one knows whence it came or whither it goeth, which belongs exclusively to the world to which the imagination aspires, is what I have always longed to discover', which probably sums up (without the fatal component!) most present-day birders' feeling towards Ross's Gull.
This historical points repeated above are entirely from Michael Densley's excellent 'James Clark Ross and Ross's Gull' (Naturalist 113: 85-102, 1988). This is a detailed review which is essential reading for anyone who wishes to fully appreciate the reasons for the aura of romance and adventure which surrounds this most enigmatic bird. PETER J GRANT

verzoeken

Kraanvogels met kleurringen Sinds kort worden in Spanje overwinterende Kraanvogels *Grus grus* voorzien van kleurringen. De kleurencombinaties, samengesteld uit blauw, geel, olijfgroen, rood, wit en zwart, worden steeds gevormd door drie ringen om een poot. Wie een

gekleurringde Kraanvogel heeft gezien, wordt verzocht deze waarneming, onder vermelding van kleurencombinatie, plaats, datum, tijd, grootte van de groep en overige bijzonderheden, te zenden aan Henk Wessels, Bredevoortsestraatweg 115, 7121 BG Aalten, 05437-74437. Iedere inzender ontvangt informatie over het door hem of haar waargenomen exemplaar. Ook overige waarnemingen van Kraanvogels zijn welkom (zie Dutch Birding 11: 52, 1989).

Identification of redpolls For a paper on the identification of redpolls *Carduelis* (to be published in Dutch Birding), Klaus Malling Olsen (Møllegade 21, st t h, 2200 København N, Denmark) needs photographs of Redpoll *C flammea* and Arctic Redpoll *C hornemanni* for research and for possible selection for publication. Please indicate whether the photographs should be returned or not (and if so when). KMO is also interested in receiving comments on various aspects of the identification of redpolls. All contributors will be acknowledged.

dba-nieuws

DBA-vogeldag op 4 maart 1989 te Utrecht Op zaterdag 4 maart 1989 werd in Utrecht U wederom de jaarlijkse DBA-vogeldag gehouden. De opkomst van 200 vogelaars was groter dan ooit. Het gepresenteerde programma gaf hier dan ook alle aanleiding toe en zal slechts weinigen teleurgesteld hebben. De nieuwe voorzitter van de DBA, Paul Knolle, opende de dag met een korte maar vermakelijke toespraak waarin nu eens niet de vogels maar juist de vogelaars centraal stonden. Hij stond stil bij het 10-jarig bestaan van de DBA, memoreerde wat er in de afgelopen jaren gebeurd en bereikt is en ontvouwde zijn plannen en verwachtingen voor de komende jaren. Daarna gaf Peter Barthel, hoofdredacteur van DB's Duitse evenknie, Limicola, een lezing over zeldzame vogels op Helgoland en in de rest van de BRD. Niet alleen de fraaie dia's van vaak even fraaie soorten maakten de lezing interessant, maar ook de parallel die te zien was tussen de ontwikkeling van Limicola nu en de opkomst van de DBA 10 jaar geleden. Als afsluiting voor de pauze presenteerde Edward van IJzendoorn het jaaroverzicht van bijzondere waarnemingen in Nederland en België uit 1988. Na de pauze die intensief werd benut voor het uitwisselen of verkopen van nieuwtjes, foto's, verslagen, oude DB's en DB Nieuwsbrieven, volgde een uitvoerige lezing door Per Alström en Urban Olsson. Op ontspannen wijze vertelden zij over vogels en vogelen in China en over de herkenning van Oostpalearctische soorten, geïllustreerd met prachtige dia's van meer of minder bekende soorten, zowel in de hand als in het vrije veld. Het determineren van een Mongoolse Pieper *Anthus godlewskii* mag voor de bezoekers van deze dag voortaan eigenlijk geen probleem meer vormen! Dat deze lezing het geplande tijdschema in ruime mate overschreed, zal slechts door weinigen zijn betreurd.

Vogelen op Texel in oktober 1989 De DBA roept iedereen op om in de periode van zaterdag 14 oktober tot zondag 22 oktober 1989 op Texel Nh te komen vogelen. Evenals vorige jaren zullen weer 10-tallen vogelaars in de buurt van De Cocksdorp verblijven. Voor het reserveren van slaapgelegenheid kan men zoch wenden tot de VVV Texel, Groeneplaats 9, 1791 CC Den Burg, 02220-14741. In voorgaande jaren verbleven veel vogelaars in het vakantiepark 'Sluftervallei', Krimweg 102, 1795 SL De Cocksdorp, 02220-16214, waar men ook kan kamperen.

Lijstjes en getallen Edward van IJzendoorn heeft Gerard Steinhaus ingehaald wat betreft het aantal soorten op hun Nederlandse lifelist; met elk 362 soorten op 1 mei 1989 delen ze nu de koppositie. Ze worden op de voet gevolgd door Klaas Eigenhuis en Gerald Oreel die

slechts één soort minder zagen. Eugène van der Burg en Jowi de Roever volgen met 359 en, op dezelfde peildatum, nog 10 vogelaars met een aantal variërend van 350 tot 356. Van deze 16 uitverkorenen hebben slechts drie een automatisch antwoordapparaat maar van GS wordt verwacht dat hij spoedig tot de aanschaf van een autotelefoon zal overgaan. Voor wie zich zorgen maakt: maatschappelijk gezien nemen de 16 geen uitzonderlijke positie in; 12 hebben een vaste partner, 13 een vaste baan, vier geen auto, één is gepensioneerd en zes zijn nog geen 30 jaar, de jongste 25.

DB-telefoonlijst 1989 Er is een herziene versie van de DB-telefoonlijst verschenen. Geïnteresseerden kunnen deze lijst bestellen door NLG 2,50 of BEF 50 (inclusief verzendkosten) over te maken op girorekening 41 48 343 (Nederland) of 000 1592468 19 ten name van de Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland, onder vermelding van 'telefoonlijst'.

aankondigingen

Birds International In March 1989, the first issue of Birds International has been published. This is a new, full-colour quarterly devoted to 'the birds of the world'. The international approach is reflected in the first issue's contents, ranging from the Greenland White-fronted Goose *Anser albifrons flavirostris* to Australia's Golden Bowerbird *Prionodura newtoniana*. The editor is Joseph M Forshaw. A year's subscription amounts AUD 34 (surface mail) or AUD 56 (airmail). For more information, please write to Birds International, PO Box 206, Turramurra, New South Wales 2074, Australia.

Fifth Italian Congress of Ornithology at Rome in October 1989 In October 1989, the Fifth Italian Congress of Ornithology, organized by the Centro Italiano Studi Ornitologici, Istituto Nazionale Biologia della Selvaggina and Stazione Romana Osservazione e Protezione Uccelli, will be held at Rome, Italy. The congress expects to concentrate on the following items: 1 life strategies in Mediterranean habitat, 2 behavioural ecology, 3 birds and agriculture, 4 bird-life in towns, 5 conservation and bird-life management and 6 migration. For more information, please contact Paola Fortuna, Segretaria del V° Convegno Italiano di Ornitologia, Via Dino Frescobaldi 76, 001347 Roma, Italy.

Fifth Symposium 'Fauna and Flora of the Cape Verde Islands' at Leiden in October 1989 From 4 to 7 October 1989, the Fifth Symposium 'Fauna and Flora of the Cape Verde Islands' will be held at Leiden, Zuidholland, Netherlands. For more information, please contact J C den Hartog, Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Postbus 9517, 2300 RA Leiden, Netherlands.

Forktail-Leica Award The Oriental Bird Club OBC has launched two new initiatives to encourage conservation-based research in the Oriental region. The rich bird habitats of this region are under severe pressure and there is a pressing need for conservation-based research.
An annual award of GBP 500, known as the 'Forktail-Leica Award', generously donated by Leitz Scientific Instruments, will be given to a project fitting one of the following categories: 1 a forest survey useful to bird conservation, 2 a survey or study of a globally threatened species, 3 a study of a little known area, 4 conservation education with an emphasis on birds. The closing date for the 1989 Forktail-Leica Award is 15 August 1989. In addition, OBC has

established a small-grant fund. The aim of this is to encourage and facilitate birders, be they resident or visiting the region, to undertake surveys useful to bird conservation. Small grants, which are unlikely to exceed GBP 200, will be made to cover additional expenses in reaching and working in remote areas. Applications for small grants will be considered at any time during the year.
Recipients of the Forktail-Leica Award and small grants will be encouraged to publish their findings in the Forktail or OBC Bulletin. For further details, please contact Carol Inskipp or Paul Jepson, OBC, c/o The Lodge, Sandy, Bedfordshire SG19 2DL, UK, telephone number 0743-791169.

International Bird Identification Meeting Following the successful meetings in Israel in 1981, Sweden in 1982, the USA in 1983 and Israel in 1986 (Br Birds 76: 96-97; 78: 160; 80: 82), a fifth meeting is now being planned, under the co-sponsorship of British Birds, Dutch Birding and Limicola. It will take place at Elat, Israel, in October/November 1990.

Ornithological Society of the Middle East The 11th Annual General Meeting of the Ornithological Society of the Middle East OSME is to be held at the Natural History Museum in London, UK, on Saturday 15 July 1989 from 13:30 to 16:30. The programme includes talks by Mark Cocker on Colonel Richard Meinertzhagen entitled 'Knight of Arabia, Thief of Bagdad', Roderick Fisher (or one of his students) on Arabia, and Michael Gallagher on Oman (if this is not possible, Geoff Welch on Djibouti). Non-members are also welcome. For more information, please contact S M Andrews, OSME, c/o The Lodge, Sandy, Bedfordshire SG19 2DL, UK.

Raptor-migration Survey in Israel in autumn 1989 From 20 August to 20 November 1989, the Israel Raptor Information Center IRIC will organize a raptor-migration survey at Jesreel Valley, Israel. Over the past years 100 000s of raptors, storks and pelicans have been counted during surveys. Experienced birders willing to assist in the survey for a period of at least one month will be provided with housing and some money for food for the length of the survey. Those interested are requested to send a short curriculum vitae to IRIC, c/o Shlomit Greenblum, Har Gilo Field Study Center, Doar Na Tzfon Yehuda 90907, Israel. Please state the period you will be available.

recent wp reports

This review of recent reports of rare and interesting birds in the Western Palearctic refers mainly to **January, February** and **March** 1989. The records are largely unchecked, not authenticitated.

In Sweden, unusually many **White-billed Divers** *Gavia adamsii* were found wintering in the Baltic Sea area. An **Atlantic Petrel** *Pterodroma incerta* was spotted at the head of the Gulf of Elat, Israel, on 18 April, being the first photographically documented record for the WP. In his paper on shearwaters and other tubenoses at Elat (Dutch Birding 9: 152-157, 1987), H Shirihai mentioned a sight record on 31 May 1982. An unseasonal **Great Shearwater** *Puffinus gravis* was reported at Getterön, Halland, Sweden, on 14 January. At Charlton's Pond, Billingham, Cleveland, Britain, an im-

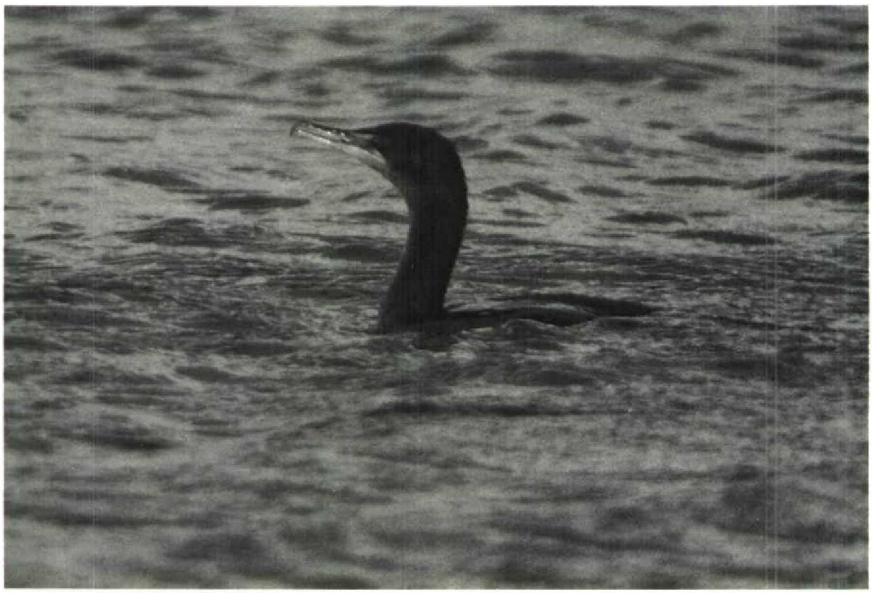

65 Double-crested Cormorant *Phalacrocorax auritus*, Billingham, Cleveland, Great Britain, February 1989 *(David M Cottridge)* **66** Grey-headed Gull *Larus cirrocephalus*, Elat, Israel, March 1989 *(Hadoram Shirihai)*

mature **Double-crested Cormorant** *Phalacrocorax auritus* remained from 8 December 1988 into April, constituting the first record for the WP (for notes on its identification, see Birding World 2: 53-57, 110, 1989). **Green-backed Herons** *Butorides striatus* were at Elat on 16 (one) and 17 April (two). On 5 January, not far from the mouth of the Tamri, Morocco, a party of 36 **Bald Ibises** *Geronticus eremita* was seen. A female **American Black Duck** *Anas rubripes* appeared at North Slob, County Wexford, from late February to at least 17 April, being the first in Ireland since 1980 and only the fifth ever. The male **Lesser Scaup** *Aythya affinis* of Lurgan Park Lake, County Armagh, Ireland, moved to nearby Oxford Island, Lough Neagh, County Armagh, where it stayed until 19 January. In Sweden, flocks of up to 20 **Steller's Eiders** *Polysticta stelleri* were noted in the Baltic Sea area. On 2 January, just north of Safir, Morocco, a juvenile **Allen's Gallinule** *Porphyrula alleni* was found. In Morocco, no less than 120 **Houbara Bustards** *Chlamydotis undulata* and six **Arabian Bustards** *Ardeotis arabs* were reported to be *killed* in the Merzouga area by Saudi Arabian falconers in December 1988. Three surviving Arabian Bustards were located in the area in early January, while another was spotted at Daya-el-Maïder on 1 January. At least 36 **Great Bustards** *Otis tarda* were assembling at Asilah Marsh in February; these birds probably belong to a small resident population in northern Morocco. On 14 March, in the Negev, Israel, a flock of 25 **Caspian Plovers** *Charadrius asiaticus* was sighted. The three Merja Zerga, Morocco, **Slender-billed Curlews** *Numenius tenuirostris* were reported to be present to at least 9 February, while at least one stayed until 11 March. An (oiled) **Sabine's Gull** *Larus sabini* flew past Oostende, Westvlaanderen, on 10 January, providing Belgium's first winter record. The long-staying **Bonaparte's Gull** *L philadelphia* of IJmuiden, Noordholland, Netherlands, had

67 Dunn's Lark *Eremalauda dunni*, Arava valley, Israel, spring of 1989 *(David M Cottridge)*

68 Golden-winged Warbler *Vermivora chrysoptera*, Larkfield, Kent, Great Britain, February 1989 *(David M Cottridge)*

not been seen since 28 January. Israel's first (second-summer) **Grey-headed Gull** *L cirrocephalus* showed itself at Elat from 15 March to 4 April. Following records in 1971 (Spain), 1981 (Algeria) and 1988 (Morocco), this was the fourth record well inside the WP. On 4 January, an adult **Ring-billed Gull** *L delawarensis* was watched at Oued Sous, Morocco. First-winter **Thayer's Gulls** *L thayeri* at Galway, County Galway, Ireland, from 11 to 31 March and at Malmö, Skåne, Sweden, from 27 March to 23 April constituted the first two records for the WP if accepted. It should, however, be pointed out that its taxonomic status is still the subject of debate. In Britain and Ireland **Kumlien's Gulls** *L glaucoides kumlieni* were at Banff, Grampian, until at least 27 March, at Catterick Tip, West Yorkshire, between 17 and 25 March and at Galway from early February to early March. In fact, the latter bird triggered the discovery of the first WP Thayer's Gull. Amazingly, a dog managed to kill the 17th Swedish **Ivory Gull** *Pagophila eburnea* in Lappland in February. On 29 November 1988, a **Pink-headed Turtle Dove** *Streptopelia roseogrisea* appeared at Elat (probably the first record well inside the WP). The **Rufous Turtle Dove** *S orientalis* of Mörbylånga, Öland, Sweden, continued its stay (since 25 October 1988) and was still present at the end of March. Many **Black-crowned Finch-larks** *Eremopterix nigriceps* (at least 10 pairs) and **Dunn's Larks** *Eremalauda dunni* (about 200 pairs) were located in the Arava valley, Israel. The first and second Finnish **Black Lark** *Melanocorypha yeltoniensis* were at Joensuu and on Jurmo on 24 March and 8 April, respectively. In mid-March, three **Lesser Skylarks** *Alauda gulgula* were identified at Ze'elim, Israel. At Remouchamps, Liège, a **Crag Martin** *Ptyonoprogne rupestris* stayed from 19 to 24 April, being the first documented record for Belgium. **Richard's Pipits** *Anthus richardi* at North Slob from 15 February to at least 8 March and at Breskens, Zeeland, Netherlands, from 7 February, to 30 April are worth mentioning. One may wonder whether the Breskens bird referred to the same individual that stayed there from 1 to 16 April 1988. A **pipit** *Anthus* at Portland Bill, Dorset, from 16 March to at least 27 April could be Britain's third **Blyth's** *A godlewskii* (Birding World 2: 90, 1989). On 4 and 5 January, at Merja Zerga, an apparently wintering **Citrine Wagtail** *Motacilla citreola* was recorded. A calling **Plain Leaf Warbler** *Phylloscopus neglectus* was seen at Elat on 8 April, constituting the first record for Israel if accepted. The nearest breeding areas of this short-range migrant are in western Iran (Zagros Mountains) (for comments on the identification of Plain Leaf Warbler and a summary of its status, see Sandgrouse 10: 107-109, 1988). A male **Wallcreeper** *Tichodroma muraria* returned for the fourth winter in succession to Poulseur, Liège, Belgium, where it frequented its favourite quarry from 12 to at least 28 March. At Carnoustie, Tayside, Britain, a male **Arctic Redpoll** *Carduelis hornemanni* showing characteristics of the Greenland subspecies *C h hornemanni* (Hornemann's Redpoll) remained from 27 December 1988 to 8 March. A beautiful male **Golden-winged Warbler** *Vermivora chrysoptera* performed at Lunsford Park, Larkfield, Kent, Britain, from 24 January to 9 April, exciting 1000s of birders after its identification on 7 February (for details of its remarkable discovery, see Birding World 2: 48-52, 1989). This was a totally unexpected first for the WP. A male **Pine Bunting** *Emberiza leucocephalos* east of Göteborg, Bohuslän, Sweden, from 17 to 20 March was a good find. From 10 to 23 March, a male **Indigo Bunting** *Passerina cyanea* frequented a bird-table in Amsterdam, Noordholland, providing the second record for the Netherlands. More research is needed to establish the bird's age. A female **Northern Oriole** *Icterus galbula* at Roch, Dyfed, Britain, from 2 January to 23 April delighted many birders.

Erik Hirschfeld, Södra Förstadsgatan 62, 211 43 Malmö, Sweden
Gerald J Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam, Netherlands

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels beslaat voornamelijk de maanden **januari, februari** en **maart** 1989. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.
Waarnemers van soorten die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan Arnoud van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren. Deze zijn verkrijgbaar bij Han Blankert, Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden, Nederland.

DUIKERS TOT VALKEN In de maand maart zaten meer dan 100 **duikers** *Gavia* bij de Brouwersdam Zh en c 50 bij Stellendam Zh. De **IJsduiker** *G immer* van de grindgaten tussen Maaseik BL en Thorn L bleef tot 21 februari. Andere IJsduikers waren er op 13 januari bij Lier A, op 10 februari bij IJmuiden Nh, op 18 maart bij Stellendam en op 27 maart bij Ameland Fr. **Noordse Pijlstormvogels** *Puffinus puffinus* werden gezien bij IJmuiden op 21 januari en bij Schiermonnikoog Fr op 14 februari. Een **Vaal Stormvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa* verbleef op 15 januari langs de Zuidpier van IJmuiden. Een of twee subadulte **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* bleven tot 28 januari bij Oostende Wvl en enkele onvolwassen exemplaren zaten de gehele periode in de wijde omgeving van het Sloegebied Z. Losse meldingen waren er bij de Brouwersdam op 21 januari en bij IJmuiden op 11 februari en 7 maart. Een subadulte **Kwak**

69 Grote Stern *Sterna sandvicensis* in eerste winterkleed, Brouwersdam, Zuidholland, februari 1989 *(René Pop)*

[Dutch Birding 11: 100-104, juni 1989]

Nycticorax nycticorax bleek al vanaf begin december te verblijven in het centrum van Staveren Fr en werd op 12 maart voor het laatst gemeld. Een onvolwassen Kwak zat op 26 januari bij Naaldwijk Zh. Van het duo **Koereigers** *Bubulcus ibis* van Tricht Gld bleef er na 29 januari nog één over, tot 11 februari. In de winter verbleven tenminste zes **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* in Nederland, bij het Robbenoordbos Nh, Zoeterwoude Zh (twee), Nuland Nb, de Strabrechtse Heide Nb en in de Flevopolders Fl. Overige waarnemingen waren er bij Elburg Gld, Voorst Gld, de Kampina Nb en Linne L. Voor langere tijd zaten er **Ooievaars** *Ciconia ciconia* bij Kloetinge Z tot 5 januari, bij Steenbergen Nb en Dinteloord Nb van 28 januari tot 26 maart, in Gaasterland Fr van 1 februari tot 7 maart en bij Posterholt L tot 26 februari. Vanaf 20 februari werden reeds 36 Ooievaars op doortrek gemeld. Hieronder 12 exemplaren op 29 maart bij Deventer O. Een klein aantal **Lepelaars** *Platalea leucorodia* overwinterde op Goeree Zh. Op 10 februari werd bij de Philipsdam Nb een **Flamingo** *Phoenicopterus ruber roseus* gezien. **Dwergganzen** *Anser erythropus* werden voornamelijk gezien in Zuidwest Friesland (vier), de Flevopolders (drie) en op de Zeeuwse en Hollandse Eilanden (c 10). In totaal zullen zeker 25 exemplaren in Nederland hebben gezeten. Op 21 en 23 januari zat een hybride **Dwerggans** x **Brandgans** *Branta leucopsis* bij het Veerse Meer Z. **Sneeuwganzen** *Anser caerulescens* zaten op Texel Nh tot 8 januari (twee), bij Stellendam, in de Workumerwaard Fr van 12 januari tot 9 februari (blauwe vorm), het groepje van twee adulten en drie juvenielen op 12 februari op Kampereiland O en van 6 tot 11 maart bij Piaam Fr en op 8 maart vloog een exemplaar over Lier. De twee **Ross' Ganzen** *A rossii* maakten de volgende trip: Stellendam tot 5 januari, Stad aan 't Haringvliet Zh van 6 tot 9 januari, weer Stellendam van 11 tot 15 januari, het Veerse Meer van 21 januari tot 6 februari, in de Anjumer Kolken Fr op 11 februari, en tenslotte in de Workumerwaard van 25 februari tot 11 maart. Een **Canadese Gans** *Branta canadensis* met kenmerken van de ondersoort *B c minima* werd op 17 februari gezien bij Anjum Fr. Er waren slechts vier meldingen van **Witbuikrotganzen** *B bernicla hrota* in deze zachte winter. **Zwarte Rotganzen** *B b nigricans* waren er op Schiermonnikoog van 6 tot 26 februari, bij Serooskerke op Schouwen Z op 4 maart, op Terschelling Fr op 6 en 7 maart en op Ameland van 26 tot 29 maart. **Roodhalsganzen** *B ruficollis* werden voornamelijk gezien in Friesland (drie à vier), de Flevopolders (twee) en Zuidholland (twee à drie). Het lijkt erop dat het er in totaal niet veel meer dan 10 geweest zijn. Het mannetje **Amerikaanse Smient** *Anas americana* van Schiermonnikoog werd op 25 februari weer gezien en bleef tot 7 maart. Op 3 maart werd een **Amerikaanse Wintertaling** *A crecca carolinensis* gezien bij de Knarhut Fl en op 7 maart één langs de Oostvaardersdijk Fl bij km 19.4. De melding in de DB Nieuwsbrief van de **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* in januari en februari bij Linne heeft betrekking op een hybride. **Witoogeenden** *A nyroca* waren er tot 6 februari bij Overveen Nh op 30 januari langs de Oostvaardersdijk en op 28 maart bij Schulen A. **IJseenden** *Clangula hyemalis* bleven aanwezig op de binnenwateren. Grotere aantallen werden gezien rond het IJsselmeer (c 50) en bij de Brouwersdam (max 70). Op 25 januari werd op de Mispeleindse Hei een vrouwtje **Buffelkopeend** *Bucephala albeola* waargenomen. Waarschijnlijk is dit het exemplaar dat, volgens ingewijden al jaren, bij Lommel A wordt gezien. Buiten een 10-tal **Rosse Stekelstaarten** *Oxyura jamaicensis*, werden er **Witkopeenden** *O leucocephala* gezien bij Maasdijk Zh tot 19 maart, bij Stevensweert L van 8 januari tot 21 februari en in de Abtskolk bij Petten Nh vanaf januari tot 4 maart. **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* werden gezien op 25 februari bij Leidschendam Zh, op 12, 18 en 26 maart bij Habay Lux, op 19 maart bij Etalle Lux, op 26 maart bij de Knardijk Fl en op 31 maart bij Kekerdom Gld. Deze winter werden **Rode Wouwen** *M milvus* gezien in de Brabantse Biesbosch Nb, de Wieringermeer Nh en bij Groede Z. Vanaf 10 februari trokken ze door, in totaal c 60 exemplaren werden gemeld, vooral in de laatste week van maart. Langs de Oostvaardersdijk waren drie **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla* aanwezig tot 8 januari, twee tot 12 februari en nog één tot 18 maart. Verder werden

Zeearenden gezien bij Laaxum Fr op 3 januari, op de Hellegatsplaten Nb op 8 januari, bij Terwispel Fr op 11 februari en een adult op de Strabrechtse Hei op 9 maart. **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* werden al gemeld op 30 maart bij Duurswoude Fr (twee) en langs de Oostvaardersdijk (km 12.2). In januari werden **Visarenden** *Pandion haliaetus* gezien in de Brabantse Biesbosch, in het Lauwersmeer Gr, in het Naardermeer Nh en langs de Oostvaardersdijk. Drie meldingen na 12 maart lijken de doortrek in te leiden. Een onvolwassen mannetje **Roodpootvalk** *Falco vespertinus* werd gemeld op 18 maart bij Enkhuizen Nh. Ongeveer 40 **Slechtvalken** *F peregrinus* werden gemeld waarvan c 25 resident.

KRAANVOGELS TOT ALKEN Enkele **Kraanvogels** *Grus grus* leken te overwinteren in de Flevo en bij Bennekom Gld. Vanaf 25 februari begon de doortrek, uitsluitend in het zuidoosten van het gebied, met 6000 exemplaren, waarvan alleen al op 6 maart 5000. Ter hoogte van km 23.5 langs de Oostvaardersdijk overwinterden vier **Kleine Strandlopers** *Calidris minutus*, samen met maximaal 23 **Grutto's** *Limosa limosa*. Opmerkelijk is de waarneming van een **Regenwulp** *Numenius phaeopus* op 6 januari bij Avenhorn Nh. Een uitzonderlijk geval was de overwintering van een **Bosruiter** *Tringa glareola* bij Kallo Ovl. Behalve overwinterende vogels bij IJmuiden werden vanaf begin maart op diverse plaatsen, waaronder meeuwenkolonies, paartjes **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* gezien. Bij Den Oever Nh werden op 19 februari 2500 **Dwergmeeuwen** *L minutus* geteld. Bij Oostende vloog op 10 januari een met stookolie besmette **Vorkstaartmeeuw** *L sabini* langs. De **Kleine Kokmeeuw** *L philadelphia* van IJmuiden lijkt op 28 januari afscheid te hebben genomen van zijn stek langs de Zuidpier. Een 20-tal **Geelpootmeeuwen** *L cachinnans* werden her en der gezien. Op 25 februari werd een eerstejaars exemplaar gemeld bij de Ooypolder Gld. Ook werden c 20 **Grote Burgemeesters** *L*

70 Kraanvogels *Grus grus*, Veenendaal, Utrecht, februari 1989 *(Otto Faulhaber)*

hyperboreus waargenomen. De enige goed gedocumenteerde **Kleine Burgemeester** *L glaucoides* werd met tussenpozen de gehele periode gezien bij Oostende. Verder waren er meer of minder betrouwbare meldingen bij IJmuiden, bij Maaseik, op de Maasvlakte Zh, bij Stellendam en bij Linne. Drie **Grote Sterns** *Sterna sandvicensis* waren in januari en februari aanwezig bij de Brouwersdam; hun aantal was op 15 maart gegroeid tot 8. Twee adulte **Zwarte Sterns** *Chlidonias niger*, één in zomerkleed en één in winterkleed, overwinterden bij Den Oever. Een onvolwassen exemplaar zat op 6 februari langs de Oostvaardersdijk. Een **Noordelijke Zeekoet** *Uria aalge hyperborea* werd op 26 november van het vorig jaar dood gevonden bij de Brouwersdam. **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* waren er op 22 februari nabij Terschelling, op 2 maart bij Texel en op 8 maart kortstondig (helaas) bij Maasdijk.

UILEN TOT GORZEN Bij gebrek aan beter melden we hier dat op 23 december jl. een **Oehoe** *Bubo bubo* werd gevonden bij Berg en Terblijt L. Een **Hop** *Upupa epops* werd gezien op 28 maart in de Carnisse Grienden Zh. Op 27 maart werd een **Grijskopspecht** *Picus canus* gemeld bij Eupen Lk. **Boerenzwaluwen** *Hirundo rustica* poogden te overwinteren bij Nuland en bij Kortrijk Wvl (twee). Van 7 februari tot 30 april zat er een **Grote Pieper** *Anthus richardi* bij Breskens Z. In januari zat er een groepje van 80 **Witte Kwikstaarten** *Motacilla alba alba*, 10 **Rouwkwikstaarten** *M a yarrellii* en één **Gele Kwikstaart** *M flava* bij Oostende. **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* zaten 14 januari bij Haren Gr (max 27), tot 12 februari in Wateringen Zh (max vier), tot 4 maart bij Herentals A (max vier), op 2 en 3 januari bij Katwijk Zh (twee), op 23 januari bij Den Haag Zh, op 30 januari bij Schoorl Nh (twee) en van 1 tot 5 februari bij Gent Ovl (max zeven). **Waterspreeuwen** *Cinclus cinclus* waren aanwezig tot 5 maart in de AW-duinen Nh en tot 18 maart bij Velp Gld. Ver-

71 Waterspreeuw *Cinclus cinclus*, AW-duinen, Noordholland, januari 1989 *(Peter Scova-Righini)*

72 Kleine Alk *Alle alle*, Brouwersdam, Zuidholland, februari 1989 *(René Pop)*

der waren er exemplaren bij Valkenburg L op 30 en 31 januari en bij Loon D begin februari. De **Cetti's Zanger** *Cettia cetti* van Harchies Hg werd daar op 8 en 15 januari zingend aangetroffen. **Siberische Tjiftjaffen** *Phylloscopus colybitta tristis* waren er op 1 januari in de Wieringermeer, op 22 januari in de Brabantse Biesbosch en van 27 januari tot 4 maart bij Harchies. De **Rotskruiper** *Tichodroma muraria* werd dit jaar laat ontdekt bij Poulseur Lk en trok tussen 12 en 28 maart veel belangstelling. **Taigaboomkruipers** *Certhia familiaris* werden gemeld in het Amsterdamse Bos Nh op 2 en 5 januari (zingend), tussen 23 en 26 februari op Schiermonnikoog en op 20 maart op Texel (zingend). Bij Kallo overwinterden maximaal zeven **Buidelmezen** *Remiz pendulinus*. Pas vanaf 26 februari werden meer Buidelmezen gezien, bij Harchies, Lier en Schulen. 35 **Klapeksters** *Lanius excubitor* werden gemeld met een maximum van zes in het Meinweggebied L. Een **Notekraker** *Nucifraga caryocatactes* vloog op 24 februari over Haren. **Europese Kanaries** *Serinus serinus* brachten de winter door bij Huizen Nh (twee) en bij Rhenen U (drie). Vanaf 20 februari worden meer van deze vogels gezien. Bij de Pampushaven Fl werden in januari regelmatig **Witstuitbarmsijzen** *Carduelis hornemanni* geclaimd. Van 10 tot 23 maart verbleef een mannetje **Indigogors** *Passerina cyanea* in Amsterdam Nh.

Eugène van der Burg, Vliestroom 147, 2401 VD Alphen aan den Rijn, Nederland
Ruud M van Dongen, Leeuwerikstraat 5bis, 3514 CP Utrecht, Nederland
Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België
Peter W W de Rouw, Warande 23, 3705 ZB Zeist, Nederland

DUTCH BIRDING in samenwerking met **DANUBIA BELGIUM**

NIEUW!

DUTCH BIRDING SERVICE

KIJK EN VERGELIJK !

ZEISS WEST 30 JAAR GARANTIE	f
10 x 40 BGAT (rubber) + speciale tas	1675
7 x 42 BGAT (rubber)	1545
8 x 56 BGAT (rubber)	1895
15 x 60 BGAT (rubber) kompleet	2995
10 x 25 B + speciale tas	750
8 x 20 B	695

OPTOLYTH 30 JAAR GARANTIE	
Alpin 10 x 40 (rubber) + speciaal etui	755
Alpin 10 x 50 (rubber) + etui	825
Alpin 12 x 50 (rubber) + etui	895
Alpin 8 x 40 (rubber) + speciale tas	745
Touring 10 x 40 BGA (rubber) + speciale tas	1345
Touring 7 x 42 BGA (rubber) + speciale tas	1325
Royal 9 x 63 (rubber)	1495
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 20 x WA lens	1575
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 30 x lens	1545
40 x lens voor TBS 80	175

KOWA 3 JAAR GARANTIE	f
TSN-1 (45°) + 20-60 x zoomlens	1415
TSN-1 (45°) + 20 x WA lens	1280
TSN-2 (recht) + 20-60 x zoomlens	1365
TSN-2 (recht) + 20 x WA lens	1225
TSN-3 (45°) + 20-60 x zoomlens	2280

OPTICRON	
10 x 40 ZWCF (rubber) WA	285
10 x 50 ZWCF (rubber) WA	295
Telescoop (45°, 60 mm) + 20-60 x zoomlens (als Vixen)	895

JAPANSE / RUSSISCHE VERREKIJKERS	
8 x 30 Tento USSR + etui	110
20 x 70 ZCF + etui	625
7-15 x 35 ZCF zoom + kompas	335
8 x 21 mini (rubber) + kompas	315

STATIEVEN	
Slik SL 67	425
Slik M 88	350
Autoraamstatief	115

prijzen incl BTW en porto wijzigingen voorbehouden

BOVENSTAANDE ARTIKELEN KUNNEN BESTELD WORDEN DOOR HET VEREISTE BEDRAG OVER TE MAKEN OP GIRO 4148343 tnv Dutch Birding Association IN AMSTERDAM, ONDER DUIDELIJKE VERMELDING VAN HET/DE GEWENSTE ARTIKEL(EN). DE BESTELLING WORDT BINNEN DRIE WEKEN GOED VERPAKT PER POST THUISBEZORGD.

Ornithological Society of the Middle East

OSME

- promotes the study and conservation of birds throughout the Middle East
- publishes *Sandgrouse* and two *Bulletins* annually
- maintains a conservation fund to support small-scale projects by members
- keeps a register of important bird sites in the Middle East
- publishes the Turkey Bird Report
- has run a major expedition to North Yemen

To join (UK fee £7 a year), write to Membership Secretary, OSME c/o The Lodge, Sandy, Bedfordshire, England, SG19 2DL

Subscribers to *Dutch Birding* can claim 25% off a *British Birds* subscription.

The monthly journal for every birdwatcher

British Birds

. . . full of variety . . .
well illustrated . . .
always readable . . .

Why not give 'BB' a try?

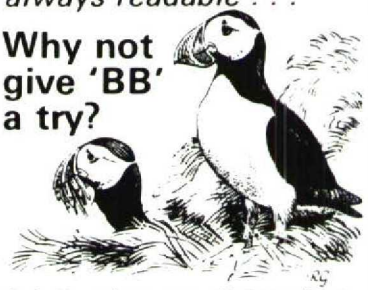

Ask for a free sample copy from Mrs. Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham, Bedford.

POLLUX - prismakijkers - telescopen

Een ruime sortering van maar liefst 55 modellen van mini 8 x 21 tot observatie 30 x 80, waaronder ook een drietal zoommodellen.

Prijzen vanaf f 125,- voor een eenvoudige 8 x 40 tot f 900,- voor een observatiekijker.

Telescopen in objectiefdoorsnede Ø 50 mm, Ø 60 mm, Ø 70 mm en Ø 80 mm met vergrotingsmogelijkheden tot 60 x. Ook Schmidt Cassegrainsystemen.

Wij beschikken over een eigen reparatiewerkplaats.

Polaris Optische Instrumenten
Nachtegaalstraat 76
3581 AM Utrecht tel: 030-322569

architectura+natura
international booksellers
Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 - Holland

De belangrijkste vogelgebieden in Europa J. Gooders en A. van den Berg **ƒ 32,90**
(met speciale aandacht voor Nederland en België)

The RSPB-book of the Birdwatching Year ed. Sylvia Sullivan **ƒ 89,50**

The life of the Tanager A.F. Skutch, ill. Dana Gardner **ƒ 116,75**

DUTCH BIRDING OPRUIMINGSVERKOOP!!
DUTCH BIRDING CLEARANCE SALE!!

50 % korting op oude nummers (jaargangen 1-9)
50 % discount on back issues (volumes 1-9)

Maak uw jaargangen 1-9 compleet voor NLG 2.50 per nummer (normale prijs NLG 5.00)
Complete your volumes 1-9 at NLG 2.50 per issue (normal price NLG 5.00)

Kruis hieronder de gewenste nummers aan en stuur het ingevulde formulier naar:
Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland.
Please tick the wanted issues and send the completed form to:
Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.

De volgende nummers zijn leverbaar:
The following issues are available:

- ❒ 1 (1979): 2/3
- ❒ 1 (1979): 4
- ❒ 2 (1980): 1
- ❒ 3 (1981): 2
- ❒ 4 (1982): 1
- ❒ 4 (1982): 2
- ❒ 4 (1982): 3
- ❒ 4 (1982): 4
- ❒ 5 (1983): 1
- ❒ 5 (1983): 2/3
- ❒ 5 (1983): 4
- ❒ 6 (1984): 2
- ❒ 6 (1984): 4
- ❒ 8 (1986): 3
- ❒ 9 (1987): 2
- ❒ 9 (1987): 4

De nummers van jaargang 10 (1988) zijn verkrijgbaar voor NLG 5.00 per nummer.
The issues of volume 10 (1988) are available at NLG 5.00 per issue.

formulier/*form*
Naam /*Name* .....

Adres /*Address* .....

Handtekening /*Signature* .....

Betaling na ontvangst van acceptgiro.
Payment upon receipt of invoice.

BIRDQUEST

MARK BEAMAN
STEVE MADGE
NIGEL REDMAN
IAIN ROBERTSON

'First in the Field'

Birdquest offer the discerning birdwatcher exciting, friendly, small-group holidays arranged and guided by professionals. Come with us and see why Birdquest are 'First in the Field'.

BIRDWATCHING HOLIDAYS 1989

ARGENTINA • AUSTRALIA • BORNEO & THE MALAY PENINSULA • BRAZIL
COSTA RICA • ECUADOR • ETHIOPIA • EASTERN SIBERIA
THE GALAPAGOS • HUNGARY • ISRAEL • KENYA • MADAGASCAR
MONGOLIA • MOROCCO • NAMIBIA • THE CAPE & NATAL • NEW GUINEA
NORTHERN INDIA • PERU • POLAND • SIKKIM, DARJEELING & ASSAM
SOUTHERN INDIA & THE ANDAMANS • THAILAND • TURKEY
TURKESTAN & THE CAUCASUS • VENEZUELA • YEMEN
ZIMBABWE & THE OKAVANGO

For our brochure please contact: **BIRDQUEST Ltd.,**
Two Jays, Kemple End, Birdy Brow, Stonyhurst
Lancashire BB6 9QY, UK. Tel: 025486 317

RECOMMENDED BY BRITISH BIRDS

in focus

THE BINOCULAR AND TELESCOPE SPECIALISTS

204 HIGH STREET
Barnet, Herts.
England EN5 5SZ
01-449-1445
01-441-7748

ZEISS WEST	£
Dialyt 7 x 42 BGAT	395.00
Dialyt 10 x 42 BGAT	405.00
All other WEST ZEISS from stock	
LEITZ	
Trinovid 7 x 42 BA	425.00
Trinovid 8 x 40 BA	425.00
Trinovid 10 x 40 BA	425.00
Trinovid 10 x 40 BAN	435.00
All other TRINOVIDS from stock	
CARL ZEISS JENA	
Deltrintern 8 x 30	48.00
Notarem 8 x 32 B	100.00
Notarem 10 x 40 B	130.00

BUSHNELL	£
Spacemaster 20 x - 60 x 60	180.00
Spacemaster 22 x WA x 60	155.00
KOWA	
TSN-1	205.00
TSN-2	195.00
TSN-3	385.00
TSN-4	370.00
20 x WA	60.00
25 x	40.00
40 x	40.00
NIKON	
Fieldscope ed 20 x 60	425.00

HOW TO ORDER

By mail. List the items you require and send sterling money order or credit card number. Please add £10.00 to help with post and packing.
By phone. Just quote your credit card number and we will post goods direct. All goods on 14 days approval.

WE ALSO STOCK
Slik tripods, Manfrotto tripods, Optolyth bins and scopes, Questar, Bresser, Mirador, Swift, Habicht, and more! Phone for info.

PLEASE NOTE ALL PRICES EXCLUDE U.K. V.A.T. VISA

dutch birding

editorial address
Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands

editors
Arnoud van den Berg, Tom van der Have, André van Loon, Dirk Moerbeek, Gerald Oreel (editorial secretary, 020-730710), Frank Rozendaal, Hans Schekkerman

photographic editor
René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Netherlands (010-4508879)

production
André van Loon (coordination 020-869608), René van Rossum (lay-out), Arnold Veen (distribution)

advertising
Enno Ebels (015-144438), Jaap Eerdmans

birdline
01720-38100

subscriptions
NLG 35 (Netherlands) or BEF 650 (Belgium and Luxembourg) annually; NLG 45 (remaining countries inside Europe) and NLG 50 (countries outside Europe). Giro account (Netherlands) 41 48 343; giro account (Belgium) 000 1592468 19; bank account 54 93 32 065 of Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Accounts are in name of Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.

For subscriptions, information, changes of address and complaints, please write to the Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding is the quarterly journal of the Dutch Birding Association. It publishes articles and notes on morphology, distribution, movements and behaviour of birds in the Netherlands and Belgium and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region. The DBA shares responsibility for the Dutch rarities committee.

© Stichting Dutch Birding Association 1989. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

Set by Nico Swanink, Rozenstraat 5, 2011 LS Haarlem
Printed by Rob Stolk BV, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam

dutch birding

jaargang 11 nummer 2 juni 1989 *volume 11 number 2 June 1989*

53 Ten geleide *Paul Knolle*
54 De eerste 10 jaar van Dutch Birding *Arnoud B van den Berg*

artikelen
57 The rufous morph of Booted Eagle *William S Clark*
61 Siberische Boompieper op Texel in oktober 1987 *Rob G Bouwman, Henk M A Hendriks & H (Ruud) Schenk*
66 Vale Lijster op Texel in september en oktober 1988 *Paul Böhre & Lammert van der Veen*

mystery photographs
68 Mystery photograph 31: Savi's Warbler *Ward Vercruysse*

mededelingen
70 Kalanderleeuwerik op Texel in mei 1988 *Peter van der Wolf*
73 Bastaardarend op Terschelling in april-juni 1985 *Paul de Heer*
74 Siberische Boompieper te Alphen aan den Rijn in april 1988 *Eugène van der Burg & Peter de Knijff*
76 Radde's Warbler at Zeebrugge in October and November 1987 *Laurent Raty, Gunter de Smet, Dirk Verroken & Luc Verroken*
77 Possible breeding of African Skimmer in Egypt in June 1987 *Rinie A van Meurs*
78 Red-throated Pipits with rufous throat in winter *Per Alström & Krister Mild*
81 Thayer's Gull in Ireland in March 1989 *Jack Malins*

cdna-mededelingen
83 Beoordeling en vastlegging van zeldzame soorten

brieven
85 Identification of Water Pipit *Chris D R Heard*
87 Alleged records of Booted Eagle in Morocco in January 1988 *Arnoud B van den Berg*

recensies
87 *A bird watchers' guide to Nepal* by Carol Inskipp *René W R J Dekker*
88 *The skuas* by Robert W Furness *J (Ko) de Korte*
89 *Birds of Hong Kong* door Clive Viney & Karen Phillipps *Jelle Scharringa*

varia
89 Ross's Gull *Peter J Grant*

verzoeken
92 Kraanvogels met kleurringen
93 Identification of redpolls

dba-nieuws
93 DBA-vogeldag op 4 maart 1989 te Utrecht
93 Vogelen op Texel in oktober 1989
93 Lijstjes en getallen
94 DB-telefoonlijst 1989

aankondigingen
94 Birds International
94 Fifth Italian Congress of Ornithology at Rome in October 1989
94 Fifth Symposium 'Fauna and Flora of the Cape Verde Islands' at Leiden in October 1989
94 Forktail-Leica Award
95 International Bird Identification Meeting
95 Ornithological Society of the Middle East
95 Raptor-migration Survey in Israel in autumn 1989

recent wp reports
95 Recent wp reports: January, February and March 1989 *Erik Hirschfeld & Gerald J Oreel*

recente meldingen
100 Recente meldingen: januari, februari en maart 1989 *Eugène van der Burg, Ruud M van Dongen, Gerald Driessens & Peter W W de Rouw*

tekeningen
61 Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni (Gerald Driessens)*
98 Grote Pieper *Anthus richardi (Gerald Driessens)*